

MEIE NOORUS

3

1939

Puhast ja ülendavat rõõmu valmistab noortele

HALL OOKULL:

Suur-Väike ja Päriss-Väike

Hind Kr. 2.20, kóites Kr. 3.20.

Ka täiskasvanuid kaasakiskuv raamat, täis sügavat loodusearmastust, julgust ja elurõõmu.

Müügil raamatukauplustes. Pealadu: rmtkpl. „SÕNUM“ Tallinn, Pärnu mnt. 32.

Kirjastus „KULV“ Nõmmel.

Kuukiri kodu- ja välis-Eestist

«Välis-Eesti»

Sisaldab:

- eestlaste reisi- ja seikluskirjeldusi, mälestusi jne. võõrsilt,
- huvitavaid kirjeldusi eestlastest terves maailmas,
- sõnumeid väliseestlaste elu-olust,
- teateid organiseeritud väliseestlaste tegevusest ja rahvuskultuurilisest tööst,
- rohkesti ülesvõtteid välismaadest, väliseestlastest jne.

Tellides «Välis-Eesti» astute ühendusse väliseestlastega terves maailmas!

Tellimisi võtavad vastu postiasutused ning suuremad raamatukauplused.

Tellimishind aastas **Kr. 2.50**. Üksiknumber **25 senti**.

Väljaandja **VÄLIS-EESTI ÜHING**

Vana-Posti 8, Tallinn.

„MEIE NOORUSE“ järgmine, aprillis ilmuv, number toob üllatuslikult uudseid „nupuvõtteid“, mille lahendajaile jagatakse suured auhinnad.

MEIE NOORUS

EESTI NOORTE PUNASE RISTI NOORTEAJAKIRI

Peatoimetaja: **Joh. Nyman.** Tegev toimetaja: **Paul Rummo**

Ilmub 10 numbrit aastas. Toimetuse aadress: Niguliste 12, Tallinn. Telef. 432-73

Nr. 3 (6)

Märts

1939

Eesti Noorte Punase Risti Iihavõtte-üleskutse

Noored sõbrad!

Kas te olete juba oma kevadistel jalutus-käikudel juhtunud kohtama saladuslikke jänku-
sid, kes sabatuttide vilkudes kibe-kürestil teevad
ettevalmistusi lähenevaiks kevadepühiks? Kül-
lap näd on teidki juba märganud ja kulmu kort-
satades aratelnud, et kas maksab neid oma nimes-
tikku „targata“ või mitte. Usume, et ta süiski
teid kevadepühil millegi kauniga üllatab.

Agu kevadejänkuga on sama lugu mis jõulu-
vanaga — olete juba nii saured, et võib teile
usaldada — et nemad saavad rõõmu teha ainult
neile hääle lapsile, kelle vanemad, onud-tädid või
sõbrad selleks kaasa aitavad. Kes teeb agu
pühaderõõmu neile, kelle kodudes valitseb puu-
dus ning viletsus ja kus jänkut ei saa keegi
kohale kutsuda?!

Olete kindlasti tunnud, kuidas iga heategu
teeb südame kummaliselt soojaks ja rõõmsaks.
Kas te ei tahaks enesele pühiks kinkida heateo-
rõõmust pakitseva südame?

Ega selle rõõmu saavutamiseks olegi palju
tarris. Kui palju päikesepaistet tuleb igasse
kehva kodusse, kui vaesele lapsele või üksikule
canakesele süraasilmne noor pistab pihku kireva
muna ja helkja kevadlille!

Armsad noored sõbrad! Rääkige omavahel
kokku, paluge emalt mõni kanamuna (lubades
suuremeelselt ise leppida vähemaga), korraldage
— kui olete NPR ringi vanemalt, klassijuhata-
jalt või mõnelt muult õppejõult saanud loa ja
nõusoleku — suurejooneline ühiskeetmine ja vär-
vimine. Koostage õpetajat abiks paludes nimes-
tik ümbruskonna vaeseist lapsist ning üksikuist
canakesist ja üllatage neid oma ootamatu külas-
käiguga.

Kas mäletate kaunist muinasjuttu pükese
mänglemisest kevadepühade hommikul? Kas ta-
hate, et ta teile eelolevail pühil mängleks eriti
ilusasti? Kinkige siis endale pühiks heateo-
rõõmust pakitsev süda!

ENPR KESKJUHATUS.

(3. järg)

VII

Tiidu sünnipäevale läks Ilmar siiski; preili Pilveti kuuldes oli tal pinnlik selles asjas jonnima hakata.

Sünnipäeva eelpäeval hakkas laia lund sadama ja sadas kuni sünnipäeva lõunani; polnud karta, et ei saa proovida Tiidu suuski. Ja neid siis prooviti õige põhjalikult. Kui sünnipäeva-kohv oli joodud, siis tegi Tiit ühes kõikide külalistega esimese sõidu oma suuskadega. Oli see alles lõbusõit!...

Ees Tiit ise, tema järel pooltosinat kooli-

vendi, siis preili Pilvet Aare ja Ilmariga ja Tiidu ristiemaga, tagatipuks Tiidu onu ja onutütar, — nii sõideti pikas reas linnast välja. Kui tagasi jõuti, oli peaaegu päris pime. Taevas oli uuesti pilve läinud, jällegi sadas lund.

„Küll minul aga veab!“ rõõmutses Tiit: „Lund tuleb nagu tellimise peale. Võin oma uusi suuski proovimas käia nüüd iga päev.“ Tiit ulgas heameelest nagu väike vedur.

See vihastas Ilmarit.

„Sa vist võtaksid oma suusad ööseks voodisse ka kaasa!“ nähvas ta.

Tiit naeris. Aare kujutles, kuidas Tiit suuskadega voodisse läheb, ja naeris ka. Viimaks naeris terve suusatajate-rida kaasa; naerdes jõutigi Tiidu kodu väravasse. Siin jättis muist külalisi jumalaga, muist aga läks veel Tiidu poole teed jooma.

Meelsasti oleks Aaregi veel Tiidu poole läinud, kuid preili Pilvet ütles, et on aeg koju minna.

„Kahju küll,“ ütles Aare: „Minule meeldis Tiidu sünnipäev kangesti, — nii lõbusat sünnipäeva pole ma veel kuskil näinud. Niisugust sünnipäeva võiks pidada nädal otsa!“

„Sünnipäeva ei saa nädal otsa pidada,“ muheles Tiit: „Aga sünnipäeva mälestuseks jäävad suusad, ja üheskoos võime suusata — kas või mitu nädalat. Eks, preili Pilvet?“

„Minu poolest küll, selle vastu pole mul midagi,“ vastas preili Pilvet.

„Ai kui tore!“ ütles Aare ja plaksutas heameelest käsi: „Aga Milli võtame ka ühes Kas Millil on suusad?“

„On,“ ütles Tiit: „Ainult Mallel ei ole; aga tema on alles väike.“

„Määrame järgmise suusatamispäeva nüüd kohe kindlaks,“ kibeles Aare: „Juba homme teeme uue suusaretke, kas jah?“

„Teist ei saa homme vist asja,“ arvas Tiit.

Sõideti pikas reas linnast välja

„Ei tea, miks,“ ümatas Ilmar sõjakalt.

Tiit muigas heatahtlikult:

„Küllap homme hommikul taipate, miks. Te ju suusatasite täna esimest korda sel talvel, — see paneb luud-kondid valutama, kuigi me just kaua väljas ei olnud.“

„Jäägu siis preili Pilveti otsustada, millal me jälle suusatama läheme,“ ütles Aare: „Igatahes õige varsti, — ma ei armasta oodata. Seniks nägemiseni, Tiit. Ja tervita Millit!“ Sõbraliku käepigistusega lahkus Aare.

„Ilmar „unustas“ kätt anda, hüüdis vaid eemalt:

„Head aega. Tervisi Mallele! Ja ära oma suuski voodisse kaasa võta!“

„Oi, võtaksin küll,“ naeris Tiit reipalt: „Võtaksin küll, kui aga ema lubaks...“

„Mina leian, et suusatamine on võrdlemisi mage ajaviide,“ ütles Ilmar Aarele.

„Mina leian, et sa ise oled mage!“ sähvas Aare: „Ja halvad kombat on sul ka.“

„Igas seltskonnas ei tarvitse hiilata oma parimate kommetega,“ sõnas Ilmar halvustavalt: „Autojuhi poja jaoks olid mu kombat üleaurugi head.“

„Minu arvates on kultuurinimesel head kombat igas seltskonnas,“ ütles seepeale preili Pilveti õige tõsiselt: „Kui keegi end kaasinimestest enamaks peab, siis tuleb tal tegudega tõendada, et ta neist enam on, — mitte halbade kommetega.“

See märkus rikkus Ilmari tuju lõplikult. Õhtul oma toas üksi olles murdis ta kaua pead selle üle, kuidas Tiitu Aare ja preili Pilveti ees alandada. Kas kutsuda Tiit enda poole ja näidata talle oma toredat kodu?.. Või arendada oma kehalist jõudu ja peksta siis Tiit vaeseomaks?... Või õppida nii hästi suusatama, et Tiit oma uute suuskadega ei pääseks temale ligilähedalegi?... Seda Ilmar otsustaski teha; ta võttis lau-laekast šokolaadi-karbi, heitis diivanile küljeli ja kujutles üksikasjaliselt, kuidas nad lähuvad Tiiduga suusavõistlustele ja kuidas Tiit jääb temast kaugele maha... Uhkustagu siis Tiit veel oma suuskadega! Ja naergu Ilmari luude-kontide väsimust!

Suu šokolaadi täis, jäi Ilmar diivanile nohinal magama. Teda äratas tugev koputus uksele; toatüdruk tuli teatama, et vann on valmis. Aietades tõusis Ilmar istukile — kõik kohad olid valu täis.

Hea, et järgmisel päeval oli püha, võis kaua magada. Kella kümne ajal ajas Ilmar end ägades ja oiates jalule ja läks Aaret vaatama:

„Noh, kuidas on?“

„Tere hommikut, Ilmar,“ vastas Aare: „Kuidas sinul on?“

„Ei minul ole viga midagi,“ kiitles Ilmar: „Sina oled muidugi puruhaige?“

Aare virildas nägu:

„Jalad küll valutavad. Ja pihad ja... kõik kohad. Ma mõtlesin, et sinul ka.“

„Ei, minul pole viga midagi,“ ütles Ilmar uuesti: „Sina oled tütarlaps, — sellepärast sa oled nii vilets. Minule ei teinud see väike suusatamine vähimatki. Andis veel jõudu juure, — näe!“ Ilmar painutas käsivart, et oma lihaste jõuga uhkustada, laskis aga kohe kää lödvale ja tegi kibeda näo.

„Asjata kelkisid!“ hakkas Aare naerma: „Pole sa minust parem ühti... kuigi mina olen tütarlaps ja sina oled poiss.“

„Kui ongi natuke valu lihastes, — mis see mulle teeb!“ turtsates Ilmar: „Suusatama lähen täna ikkagi!“

„Mina küll ei lähe,“ ütles Aare: „Aga ma tulen vaatama, kuidas sina suusatad.“

Ilmar õieti polnud kavatsenudki just täna suusatama minna, kuid nüüd polnud midagi parata: Aare ei annud enam hingerahu oma õrritamiseiga: Millal sa lähed? Kas hakkad juba minema? Kui kaugele sa lähed?

Ilmar otsustas minna veel enne lõunat, Aare tuli soome kelguga kaasa. Kaugele ei mindud, ainult oma aeda, — see oli avar küllalt, seal jätkus ruumi kas või kümnele suusatajale.

Ilmar kavatses teha vaid paar tiiru ja siis tuppa tagasi minna. Kuid autojuhi-maja poolsest aia-otsast kuuldus laste hääli ning Aare oma uudishimus kippus vägisi vaatama, kes seal häälitsetes. Ta läks ja leidis Tiidu ühes Milli ja Mallega. Tiit muidugi proovis oma uusi suuski, Milli oli ka suuskadel, Malle jandas oma tillukese kelguga.

Aare kutsus autojuhi lapsed avaramasse, pargitaolisse aia-ossa, sõidutas Mallet oma soome kelgul ja pani Milli ning Tiidu Ilmariga võidu suusatama, kuni vaene paks Ilmar väsimusest lõotsutas.

„Aitab seks korra!“ ütles Tiit: „Oot, ma näitan teile üht keerulist pööret, siis läheme koju.“ Pööre kahjuks ei õnnestunud; selle asemel, et pööret sooritada, kukkus Tiit lumme, suusad segamini.

Ilmar naeris lagonal:

„Küll oli tore pööre!“

Tiit ise naeris ka:

„Natuke halvasti läks küll seekord!“

„Homme teed paremini,“ ütles Milli. Seepeale mindi lahku.

VIII.

Järgmisil nädalail suusatati sageli koos, — enamasti kodu-aias, aga pühapäeviti preili Pilveti saatel kaugemalgi. Lumest polnud puudust, seda sadas alatasa juure. „Tiidu suuskade auks,“ ütles Ilmar.

Märtsi keskpaik oli juba seljataga, kui preili Pilvet ühel pühapäeval Ilmarile loa andis ühes Tiidu ja Milliga teha pikem suusaretk linnast välja. Preili Pilvet ise ei saanud seekord kaasa minna, sest Aare oli kaelahaiguse pärast voodis ega tahtnud üksi koju jääda.

Ilmar, Tiit ja Milli sõitsid trammiga kuni viimse peatuseni, hakkasid siis mööda maanteed edasi rühkima. Varsti pöörduti maanteed lagedale heinamaale. Paiguti oli lumi pealt rabedaks muutunud, märtsi-päike oli rabedasse lumekamarasse lohukesi uuristanud, — suusatamine säärase lumega polnud kerge.

„Tuleb vist suusad suvekorterisse panna,“ arvas Tiit: „Veab nagu kevade poole, — ilmaaegu me nii kaugele sõitsimegi...“

„Eks mine koju tagasi, kui sulle lumeolud ei meeldi,“ tähendas Ilmar.

„Ega's nii rapsupealt kohe koju tagasi ka maksa minna,“ ütles Tiit: „Enne tuleb siin väheke vaeva näha, — küllap siis läheme koju ka.“

Vaikides liiguti edasi. Kuni Milli äkki lumekamarast läbi vajus ja poole kehani lumme uppus. Võttis aega, enne kui ta Ilmari ja Tiidu abil jälle jalad alla sai. Kohe seepeale vajus Tiit lumekamarast läbi. Siis Ilmar, ning uuesti Milli.

„Ei suusatamisest tule täna midagi!“ ütles Milli oma kiirel, otsustaval viisil: „Läheme maanteele tagasi ja pöörame otsad kodu poole.“

„Mina küll veel koju ei lähe,“ ütles Ilmar: „Minge teie, kui tahate.“

„Üksi meie ei lähe,“ ütles Tiit: „K koos tulime, koos läheme.“

„Üksi me ei lähe,“ ütles ka Milli: „Küllap sinagi varsti tüdined sellest rassimisest, Ilmar, — siis läheme kõik koos.“

„Mina nii pea küll minema ei hakka,“ hüüdis Ilmar ja eemaldus hoogsas kaares.

„Ettevaatust!...“ manitses Milli. Seepeale lisandas Ilmar kiirust ja kihutas edasi nii ruttu kui suutis. Milli ja Tiit ruttasid talle järele; tekkis äge võiduajamine komistuste ja lumekamara purunemistega.

„Pea kinni!“ hüüdis Tiit paar korda: „Oota meid ka!“

Ilmar kihutas edasi, kukkus kord, kihutas jällegi edasi, komistas ja kukkus uuesti. Seekord ei tõusnud ta enam.

Mõne hetkega olid Milli ja Tiit tema juures.

„Mis juhtus?“ küsis Tiit ja sirutas käe, et Ilmar jalule aidata: „Kas said haiget?“

„Pahem jalg...“ ägas Ilmar: „Kole valus...“ Tal valgusid pisarad silmadesse.

Tiit põlvitas maha, et Ilmari suusasid vallandada.

„Ära mu jalasse puutu!“ karjatas Ilmar.

„Katsu väheke kannatada,“ sõnas Milli, teist suusasid vallandades: „Tiit, mis me nüüd teeme?“ küsis ta hetkelises nõutuses: „Kuidas me ta siit koju saame?“

„Ilmar, ehk suudad käia, kui me sind toetame?“ küsis Tiit.

Ilmar katsus istuli tõusta, hakkas ägama ja vajus uuesti lumme.

„Mis sa arvad, Tiit, kas jaksame teda kanda?“ küsis Milli.

„Ärge parem katsuge, — teete haiget,“ halises Ilmar.

„Peame sõiduki saama!“ ütles Tiit: „Jää sina siia, Milli, ma lähen maanteele sõidukit otsima.“

Tiit lippas oma suuskadel minema nii ruttu kui sai, Milli jäi Ilmari juure. Ta kohendas Ilmari aset lumes, tegi talle suuskadest pea- ja pihatoe. Vigasaanud jalga ei lubanud Ilmar puudutada.

„Ära mine mu jala ligi!“ kiljus ta: „Ära tee mulle haiget! See valutab nii kole-dasti...“

Milli jättis jala rahule ja ootas kannatlikult Tiidu tulekut.

Tiidul kulus maantee veeres hea hulk aega. Esiti polnud ühtki sõidukit minemas ega tulemas; siis tuli paar autot, kuid ei peatunud. Viimaks tuli paar maameest reel küljetades.

„Hei, peremehed, pidage kinni!“ karjus Tiit: „Pidage kinni!“

„Mis sa's tahad?“ küsis teine maameestest Tiidu kohale jõudes: „Mis sa ki-sendad?“

„Õnnetus juhtus,“ ütles Tiit: „Suusatasime seal eemal, ja meie kaaslane vigastas jala. Võtke ta oma reele, viige linna.“

„Ei meil ole aega,“ ümatas vanem maamees.

„Linna poole sõidate niikuinii,“ ütles Tiit: „Paljuke see siis ikka teil aega võtab, kui aitate poisi reele. Ta on kole rikaste inimeste poeg, küllap need tasuvad teie ajakulud. Raha neil on...“

„Noh, mine's sa, Mihkel, too poiss reele!“ ütles vanem maamees oma kaaslasel: „Ma ajan hobuse tee veerele.“

Noorem maamees ja Tiit hakkasid mine- ma. — Tiit suuskadel ees, maamees oma säärsaabastes järel. Uha pudedamaks muutus lumi jalgade all; ei olnud kerge jõuda kohani, kus Ilmar lumeaugus pooleldi istukil olles ha- lises.

„Ole ikka mees, ära virise.“ ütles maa- mees Ilmari juure jõudes ja vaatas nagu nõu küsides Tiidule näkku: „Kuidas me ta siit reele saame?“

„Mina võtan Ilmari suusad,“ ütles Milli: „Kandke teie kahekesi Ilmarit ennast. Anna sa, Tiit, oma suusad ka minu kätte.“

„Hei, peremehed, pidage kinni!“

Tiit andis oma suusad Milli kätte, siis katsus maamees Tiidu abil Ilmari maast üles upitada.

„Ärge mu jalga puutuge!“ karjatas Ilmar kohe: „Kindlasti on jalaluu katki!“

„Kas nüüd kohe katki“, pomises maa- mees: „Ja kui ongi katki, ega sa sellepärast siia või jääda; ära peame su viima ikkagi.“

„Teil pole aga õigust mu jalale haiget teha!“ nuttis Ilmar: „Kui isa siin oleks...“

„Ei saaks isagi sind siit reele viia ilma haiget tegemata,“ nohises maamees: „Kaua me siin ikka kaupleme, tarvis kord minema hakata.“ Mees võttis Ilmari ropsti sülle, üt- les Tiidule: „Tõsta sa poisi haiget jalga!“ ja suundus pikkade sammudega maantee poole. Käia oli mehel raske kandamiga märk- sa vaevalisem kui tulles; Tiit katsus küll hoida, et vigastatud jalg ei põruks, kuid Ilmar ägas ja oigas kogu tee.

Viimaks ometi jõuti ree juure; maamees pani Ilmari reele poolpikali, võttis läkiläki peast ja pühkis laubalt higi.

„Päris pea võttis märjaks see töö,“ lau- sus ta ennast reele istuma kohendades.

„Küllap oled sinagi väsinud,“ pöördus ta Tiidu poole: „Istu aga peale ja hakkame liikuma!“

Tiit istus nii, et sai jälle hoida Ilmari jalga. Kolm paari suuski asetati ka reele. Millilegi leidus ruumi. Hobune puristas ja hakkas minema

Tiidule tuli hea mõte:

„Tead, Milli, sa mine esimese telefoni- automaadi juures maha ja helista preili Pil- vetile, et asi on nüüd nii ja et las nad tee- vad Ilmarile aseme valmis ja kutsuvad arsti ja... Parem ikka, kui ta teab...“

„Seda muidugi,“ arvas Milligi: „Hea, et mul natuke raha kaasas on...“

„Raha on minulgi,“ ütles Ilmar ja võttis rahakoti taskust: „Milleks sina oma raha hakkad raiskama minu pärast, — võta, siin on!“

„Olgu pealegi,“ vastas Milli: „Ei, tänan mul pole rohkem vaja kui kümme senti.“

„Aga trammiraha!“ ägas Ilmar.

„Trammil sõidan oma raha eest!“ ütles Milli: „Seal ongi telefon!..“ Ja Milli hüp- pas reelt maha.

IX.

Võttis veel tükk aega, enne kui Ilmar koduväravasse jõudis. Kogu teenijaskond oli liikvel, kui ta saabus. Otsekohe kanti ta majja; perekonna-arst oli juba seal ja võttis vigasaanu oma hoole alla.

Majahärra isiklikult tänas mõlemaid maa- mehi ja Tiitu. Maamehed said ajakulu ja vaeva eest kolmkümmend krooni, Tiit raha ei võtnud.

„Ei, tänan, härra direktor,“ ütles ta rei- palt: „Ega ma siis raha pärast. — Koos läksime, koos tulime. Oleks minuga õnne- tus juhtunud, siis oleks Ilmar mind aid- danud...“

„Ütle siis, mille muuga ma võin sind rõõ- mustada, kui sa raha ei taha. Kas sind raamatud huvitavad?“

„Mõne hea raamatu võtaksin küll tänase päeva mälestuseks,“ naeratas Tiit.

„Homme-päev täidan su soovi.“ Ka direk- tor naeratas ja patsutas Tiidule õlale: „Meel- did mulle, Tiit, — nii su nimi vist oli?“

„Nii jah. Kas tohin Ilmarit vaatama tulla, kui ta paranema hakkab?“

Mees võttis Ilmari ropsti sülle

„Tohid loomulikult. Ja kui Ilmar jälle käia saab, siis tuleb ta ise sind tänama.“

Tiit punastas.

„Asi pole tänu väärt, härra direktor,“ ütles ta, tegi oma naljaka väikese kummarduse ja lippas minema.

Ilmari kallal askeldas vahepeal mitu inimest. Jalg oli kederluu kohalt väga tugevasti paistes; niipea kui arst seda puudutas, hakkas Ilmar ägama:

„Luu on katki! Luu on katki!“

Ei olnud siiski mingit luumurret, ainult kõõlused olid veninud. Arst käskis teha piiritusekompressid ja ütles, et esialgu tuleb Ilmaril voodisse jääda.

Valu ja väsimuse mõjul jooksid Ilmaril pisarad sorinal silmist.

„Ialgi enam ma ei lähe suusatama,“ oigas ta: „Mitte ialgi!“

„Sellesama tühise asja pärast?“ muigas arst: „Mis ütleksid sa siis, kui sul oleks luumurre või kui varbad oleksid külmunud!“

„Ega seegi valusam või olla,“ halises Ilmar. Ta ei olnud harjunud valusid vaikides taluma. Oõ otsa oigas ta, viskles asemel, kaebles ja hädaldas. Preili Pilvetil oli raske öö; õiget öörahu ei annud Ilmar oma emalegi...

Järgmisel päeval saatsid Ilmari vanemad preili Pilvetiga Tiidule terve paki noorsooraamatuid ja Millile suure karbi šokolaadi. Aga Ilmarit vaatama minna ei saanud Tiit nii pea: lumel lebades oli Ilmar külmetustõve saanud ning arst pidas paremaks Tiitu mitte tema ligi lasta.

Möödus üle kahe nädala. Lumi kadus vähehaaval sootuks, kevad lähenes iga päevaga; kevadepühadki olid ligilähedal. Kogu aed oli täis linnulaulu, kui Tiit võis viimaks Ilmarit vaatama minna. Kimbuke sinililli käes, astus Tiit üle haigetoa läve. Ilmar oli poolistuli diivanil, mähis ümber jala.

„Tere!“ ütles Tiit: „Kuidas läheb?“

„Pole viga, läheb ka,“ vastas Ilmar ja sirutas Tiidule käe: „Kuidas sina oled vahepeal elanud? Mis Milli teeb?“

„Milli toimetab oma toimetusi, — temal on tööd alati. Ja mina... mis nüüd mind rääkida, pisi-tasa ikka elan. Tõin sulle kevadlilli, käisime Milliga noppimas, eile oli ju pühapäev.“

„Kui ilusad lilled! Ja teie endi nopitud! Ma pole veel ialgi sinililli ise noppimas käinud, — neid tuuakse meile turult...“

„Ei, noh, turult muidugi saab ka. Aga oma nopitud on nagu ilusamad. Me noppisime suure kimbu, pooled jäid emale ja pooled tõin sulle.“

„Täna.“ Ilmar kõhkles pisut: „Kas paned nad sinna klaasi vette?.. Ja siis tule istu siia mu kõrvale, jutusta midagi; mul oli kole igav haige olles. Jutusta midagi lõbusat! Räägi väikesest Mallest ja...“

Tiit muheles:

„Mis nüüd Mallest rääkida! Temal kõvad pühade vastu valmistused käimas. Peseb oma nukude pesu ja tuulutab nukuvoodeid... Käib iga päev katsumas, kas sibulakoorekott on juba ääretasa täis...“

„Mis sibulakoorekott?“

„Kas sa's ei tea? Sibulakoortega ju värvitakse pühade-mune. Meil hakkab ema sibulakoori korjama juba enne jõuluid...“

„Ah, sibulakoortega värvitakse mune!.. Tere, Tiit, — ma kuulsin su häält ja tulin vaatama...“ Praotatud ukse vahelt paistis Aare pea: „Kas tohin sisse tulla, Ilmar?“ nurus ta: „Või on teil omavahelised salajutud?“

„Tule pealegi,“ ütles Ilmar: „Kaua sa seal ukse vahel piilud...“

Aare astus sisse, sulges ukse ja ruttas Tiidu juure.

„Tere!“ ütles ta veel kord: „Pole sind nii ammu enam näinud... Sul jäi jutt pooleli, räägi edasi neist sibulakoortest!“

„Ega seal olegi midagi enam rääkida. Mõni päevake veel, — siis puistame sibulakoored kotist välja, toome oma munatagavara lagedale ja teeme valgetest kanamunadest süruvirulised pühademunad...“

„Kuidas te seda teete?“

Tiit naeris Aare uudishimulist õhinat ja ütles:

„Eks tulge vaatama.“

„Seda tahan ma tingimata näha!“ hüüdis Aare: „Läheme, Ilmar, eks? Väheke sa juba võid käia, selle lühikese maa käid ära küll.“

„Huvitav oleks minna jah.“ vastas Ilmar: „Kas tohib tulla?“

„Tohib muidugi,“ muheles Tiit: „Võite meile abiks olla. Ja kui tahate, tooge mune kaasa, värvige endale ka... Isale ja emale kingituseks või nii...“

„Oi, jaa!“ kilkas Aare: „See oleks tore! Mis päeval te hakkate mune värvima, Tiit?“

„Ei tea praegu. Küllap ma siis teatan.“

„Palun teata jah. Ära aga unusta.“

„Ei unusta, ära kardada... Millega siis teie pool ka mune värvitakse? Poevärvidega?“

„Vist küll. Kokk ja köögitüdruk värvivad. Ega nad meid kööki lase. Meid ei lasta kunagi kööki, — ma mõnikord ukse vahelt piilun, aga ära aetakse kohe...“

„Noh, meie pool võite vaadata nii palju kui soovite!“ naeris Tiit: „Kas aga preili Pilvet lubab teid meile tulla?“

„Ma lähen küsin kohe!“ Ning Aare jooksis kepseldes minema.

„Lubab! Lubab!“ kilkas ta tagasi tulles: „Ja mune lubab ka kaasa võtta. Siis värvime isale ja emale ja preili Pilvetile ja Millile ja Mallele ja sinule, Tiit. Oi, küll mul on hea meel! See on kindlasti kole huvitav. Ise mune värvida! Seda pole ma veel iialgi teinud. Viimati me ei oskagi värvida...“

„Küllap õpite,“ julgustas Tiit: „Kui Malle ise õpetab, siis...“

„Siis õpime selle kunsti kindlasti ära,“ naeris Aare: „Malle on hea õpetaja.“

„Tragi ta on, see on tõsi,“ ütles Tiit.

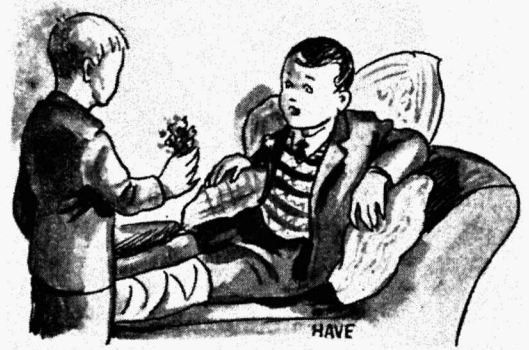
„Tragi ta on jah,“ ütles Ilmar: „Kui kõik tütarlapsed nii tragid oleksid...“

„... siis oleks poistel vilets elu,“ muigas Tiit: „Malle teeb minulgi mõnikord elu kibedaks...“

„Mis moodi?“ tahtis Aare teada.

„Noh, ikka niimoodi, et vähe lõhkusid täna puid, Tiit; kas sa rohkem ei suutnud? või niimoodi, et oi, Tiit, sa täna ei lähegi isale appi autot pesema! või niimoodi, et Milli! kõik juba õpitud, ja Tiidul ei ole... Ja nõnda iga päev; ega see kerge ole...“

„Sa ju teed nalja, Tiit,“ ütles Aare ja vaatas Tiidule silma: „Su silmad naeravad...“

Kimbuks sinillilli käes astus Tiit haigetuppa

„Pole siin nalja natukestki,“ muigas Tiit: „Malle ikka kiidab vahel ka, et meie Tiit on hea poiss, — aga mida enam ta kiidab, seda enam ta nõuab...“

Ilmarile see jutt ei meeldinud. Ta hakkas nägu kibrutama ja tasakesi aietama, et tähelepanu endale juhtida.

„Mis on?“ küsis Tiit: „Kas jalg valutab?“

„Nagu noaga lõikab,“ ütles Ilmar hädiselt.

„Ah, ära teda usu, Tiit,“ sõnas Aare: „Ta niisama eputab. Tahab, et me muust ei räägiks kui tema jalast...“

„Eputab jah,“ solvus Ilmar: „Oleks sul endal jalg nii haige, küllap sina alles ajaksid pilli... Ega minust hooli keegi...“ Ja tusaselt pööras Ilmar näo seina poole.

(Järgneb.)

Valvel tervise eest

Meie rahva, eriti noorsoo, tervishoiuline olukord jätab veel palju soovida. Suremus on suur. Haigusi on palju. Väga paljudes kodudes võimutseb veel tervise suurim ohustaja — mustus. Koolinoorsoo hammaste olukord on halb. Esineb palju raskeid õnnetusjuhtumeid.

Oleme palju kuulnud lauset: tervis on kalleim varandus. Kui me aga tervishoiu põhinõudeid küllalt ei austa ja nende järgi ei ela, libiseb see kalleim varandus hõlpsasti käest. Siis alles, kui haigused juba kummitavad, märkame

täie tõsidusega, kui kallis varandus on tervis.

Kuidas püsida terve ja mida teha tervist ning elu ohustavate haiguste ja õnnetuste puhul, selleks on vaja hulk teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi. Nende omandamine pole võimalik õppimata ja harjutamata. Arusaadavalt on seda õigeim teha noores eas.

Eesti noorteorganisatsioonide töös on tervishoiu- ja esmaabiõpingud alati esinenud tähtsal kohal. Erilist tähelepanu selle ala populariseerimisele on pühendanud Noorte Punane Rist. Pole põhjust kahelda selle töö määratu suures mõjus. Ometi on veel vähem põhjust seniste saavutuste „loorbereile puhkama jääda“, sest, nagu algul märkisime, meie rahva tervishoiuline olukord jätab veel palju soovida.

Ega puhkamist olegi. Eriti käesoleval õppeaastal on noorte tervishoiu- ja esmaabiõpingud uut hoogu võtnud.

Heitkem siin põgus pilk sellele tööle.

1938. a. sügisel avaldas Eesti Noorte Punane Rist kui noorsoo tervishoiu-õpinguid juhtiv keskus kindlad kavad, mille alusel kõik organiseeritud noored lähemate aastate kestes saaksid hädavajalise ettevalmistuse tervishoiulistest teadmistes.

Praegu, mõni kuu pärast kavade ilmutumist, on agarad õpingud üle maa käimas. Noored töötavad neil kursusel otse imesteldava hoolsusega. Miks ka mitte — tegemist on ju igale inimesele ülilähedase alaga.

Sihiks on seatud, et mõne järgneva aasta jooksul kõik noored, kes on liitunud ühe või teise noorteorganisatsiooniga, oleksid läbi teinud kolm vastavat kursuse astet. Esimene aste, mille sooritamise järele noor saab tervise-

Sääreluu on murdunud. Jalg lahasse pandud, transporteeritakse kannatanu ära

Paremal: NPR esmaabikohver sisaldab arstimeid, sidemeid ja muud hädavajalikemat materjali esmaabiks. Noored õpivad nende otstarvet põhjalikult tundma, kuna peavad ise oskama käsitada kohvri sisu

All: Tervisevalvurid ja noorsamariitlased oskavad sidemeid valmistada kõigile kehaosadele. Selle oskuse omandamine nõuab püsivaid harjutusi

valvuri nimetuse, tunnistuse ja erimärgi, haarab 10—12-aastasi. 13—15-aastaste õpingud on juba põhjalikumad ja nende edukas lõpetaja võib uhkusega kanda noorsamariitlase nime. 16-dast eluaastast alates on õigus sooritada samariitlase eksamit.

Eeloleval kevadel võib Eesti Noorte Punane Rist juba välja saata esimese tuhande tunnistusi agaraile enda ja lähimise tervise eest võitlejaile. Tuleval aastal see arv kindlasti mitmekordistub. Loodame, et kõik „Meie Noorusegi“ sõbrad selle vajalise töo vastu huvi tunnevad ja õpetajaid ning noorte-org-ide juhte abiks paludes asuvad õppima, kuidas kasvada terveks ning tugevaks.

Ülal: Kunstliku hingamise sooritamine on olulisimaid oskusi esmaabiks

Paremal: Suur verejooks võib hõlpsasti osutada ohtlikuks elule, kui seda ruttu ei suleta. Tuleb hoolsasti õppida, kus asuvad veresoonte pigistuskohad ja neid käsitada

Sõda mustusega

Ungaris...

„Käed üles!“ Nii tervitab hommikul Oroshaza kooli ukstel puhtuse korrapidaja oma kaasõpilasi.

Algul tüdrukute seast ainult mõned täitsid nõude, poisid peaaegu kõik peitsid oma käed.

Asi ei võinud nii edasi kesta.

Noorte Punase Risti ringi poolt seati üles pesunõu seebi, käeharja ja käterätikuga, ja selle kõrvale kaustik, millele oli trükitud suurte tähtedega „Notsude Päevaraamat“. Puhtuse korrapidaja iga päev ja tervishoiu õpetaja erijuhtumel vaatas üle kohalejõudnud õpilased. Kõik need, kes olid hooletult pesnud kaela, kõrvad ja käed, pidid seda tegema koha peal uuesti ja pealeselle kirjutati nende nimed „Notsude Päevaraamatusse“.

Esimesil päevil jäädvustati nelja puhtusevaenulise „notsu“ nimed — rohkem neid päevikusse enam ei ole sattunud.

*Ajakirjast „Magyar Ifjusági Vörös-Kereszt“
(Üngari NPR)*

... ja end. Tšehho-Slovakkias.

Gavisoni kooli noored kuulutasid kadu korratusele ja mustusele. Nad algasid klassitoa põrandat õlitamisega. Enne sissetulekut iga õpilane

peab hoolsalt puhastama oma jalanõud metallist jalapuhastajal ja siis need üle pühkima uksematil. Kaks korrapidajat, poiss ja tüdruk, kes on valitud õpilaste seast, seisavad kummalgi pool uksematti. Nad jälgivad igat sisseastujat läbitungiva pilguga. Hüüu peale „Ümber pöörd!“ näete hooletut kohe tagasi jooksvat ning mõne minuti pärast uuesti ilmuvat, kingad läikimas kui peegel. Siis vahetatakse kingad tuhvlite vastu, mida kantakse klassis.

Korrapidajad ei jälgi mitte ainult jalgu, vaid välimust üldiselt. Õpilased pesevad oma käsi nüüd palju sagedamini ja üldse ei jäta puhtus ning kord enam midagi soovida.

Tahvililapp heideti kõrvale ja asendati niiske käsnaaga. Aknad on sagedasti avatud, et värske õhk sisse pääseks.

Gavisoni noored hoolitsevad oma tervishoiulise kabineti eest, neil on seal isiklikud käterätikud ja kümme tervishoiu nõuet on paigutatud seinale. Iga kuu kontrollitakse, kas nad on täitnud oma tervishoiulised nõuded. On viga, kui unustatakse mõni reegel üks kord, ning väga suur viga, kui unustatakse enam kui üks kord.

Nüüd kavatsetakse hakata hambaharjadega varustama kõiki selle kooli vaesemaid õpilasi.

Tšehho-Slovakkia NPR ajakirjast „Lipa“.

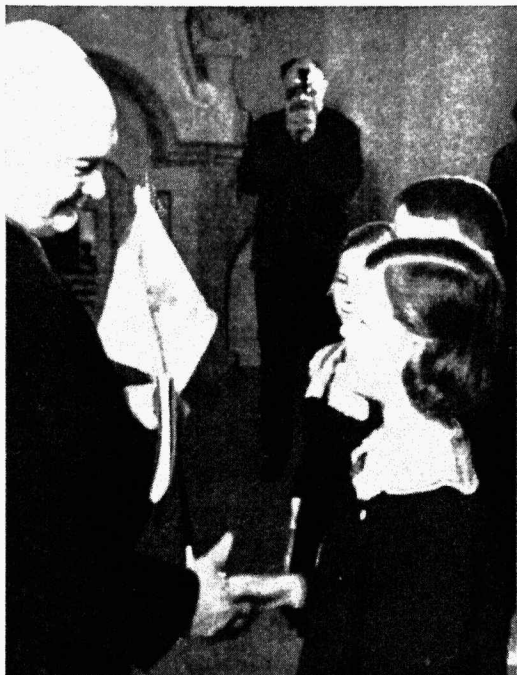

Puhtuse-nurk ühes tšehhi koolis

Vabariigi Presidendi sünnipäeval,

23. veebr. hommikul, ilmusid Kadrioru lossi noorteorganisatsioonide kolmeliikmelised esindusdelegatsioonid, et õnnitella oma patrooni tema aupäeval. Vabariigi President oli ilmsesti liigutatud noorte südamlikest tervitust ja üleantud mälestusesemeist. Noori delegaate kostitati kohviga ja igäüks sai karbi šokolaadi Presidendi pildiga.

Noorte Punase Risti delegatsiooni kuulusid järgmised väikesed õpilased: Hilda Rae, Asta Aava ja Tõnis Anvelt. Sünnipäevakingina anti viimaste poolt Vabariigi Presidendile Noorte Punase Risti lipp laualipuna ja komplekt „Meie Nooruse“ numbreid.

Vabariigi President tänab NPR esindajaid kingituste eest

NPR esindajaid Kadrioru lossis kohvilauas

Varakevad

Udutab unine kesa,
nurme nägu veel hahk;
räästa all, nagu pesas,
puhkab äke ja sahk.

Vahib kuldnokk puurist,
unised silmad peas,
eile tõi kõrsi ta kuurist —
pesa nüüd pehme ja hea.

J. PALM.

Jää uhtest veel jäljed joomede perval,
lillub adru ja kivel kilgendab traan,
suur meri taas ise vabanend tervelt,
nüüd alata varmalt võib laevade traav.

Käib laineis pehme ja meelitav kohin,
värskelt värvit kummuli lõhnamas paat,
kui leegitsev lõkketulede pahin
kutsub, meelitab meretee kauge haar.

M. KIVIMÄE.

„Toomehelve“

VALVE SARETOK

Autori illustratsioonid

Teine klass imestas väga, kui Kiki järsku sõlmis tiheda sõpruse Leenaga. Mitte üksnes seepärast, et Kiki, kes alati pani nii suurt rõhku välimusele ja portfelligis kandis kooli kaasa moelehti, sobis väga vähe Leenaga väliselt, sest Leena kandis muretult tindiplekke koolikleidil ja tallas rõõmsa hoolimatusega viltu oma kingakontsi, vaid Kiki ja Leena olid väga kummaline paar. Kiki õppis hästi ja meelsasti, ta luges palju ja katsetas koguni luuletamisega, Leena aga seisis teadusega vihasel sõjajalal ja nii-öelda „viielis“, kus sai. Kiki kavatses minna ülikooli ja unistas magistrikraadist — Leena pani südamest pahaks oma vanemaile, et nad olid saatnud ta maalt linna kooli. Leena jäänuks meelsamini perenaiseks ja talitanuks loomi. Nad olid tublid tüdrukud mõlemad, ent väga kummaline paar. Teine klass murdis nende äkilise sõpruse üle kõvasti pead ja arvas üsna avalikult, et selle taga peitub midagi.

Nii see oligi. Kiki, kes pärast mõnekümne „täiskasvanud“ raamatu lugemist pidas end väikeseks teadlaseks, tavatses muidu väga ülalt alla vaadata Leena-taolistele praktilise taibuga tulevastele perenaistele, kes hoolisid raamatutarkusest vähem kui õnnestunud pannkoogist või vasikajootmisest. Kiki hõljus vaimseis kõrgusis, luuletas salaja ja halvasti ning viimasel ajal unistas teatrist. Ja mitte üksi teatrist — ka näitlejaist. Sest saadik, kui ta oli näinud Olev Merirannalat Olavina Linnankoski „Laulus

tulipunasest lillest“, ei saanud ta süda enam rahu. Kiki käis ringi, ohkas ja oli hajameelne ja avastas viimaks, et ta armastab Olev Merirannalat, kaunikujuulist ja kõlavahäälelist näitlejat linnateatrist. Ta kulutas kogu oma taskuraha teatripiletitele, vaatas „Laulu tulipunasest lillest“ seitse korda — kuni ema selle viimaks ära keelis — ja veendus üha enam, et see on käes. Tema esimene armastus nimelt, too suur, püha ja ülev, millest luuletajad nii ilusasti laulavad raamatuis. Ja kuna ema keelas tal joosta igal õhtul teatrisse, leidis Kiki, et tema armastus oli — kui huvitav! — ka õnnetu. Ta valas pisaraid, rääkis vähe ja katsus veenda oma vanemaid, et elu lõppeks on vaid suur kurbmäng. Õnneks oli Kiki ema ise ka olnud kord viieteistkümne-aastane, seepärast ei teinud ta Kiki traagilisest ellusuhtumisest suurt numbrit.

Kiki luges üha enam luuletusi — muidugi vaid armastuslaule — ja tundis, et ta peab leidma oma suurele, äsjapuhkenud tundele väljendusvormi. Ja siis nägi ta Olev Merirannalat „Romeos ja Juulias“. Olev Merirannala Romeona! Kiki ei saanud magada tolel ööl...

Tol ajastul põlgas ta veel enam kaineid ja praktiliste kalduvustega inimesi ning leidis, et vaid kunstnik on inimene, eriti näitleja. Ja kuna ta ise kirjutas salaja luuletusi, siis pidas ta ennastki tärkavaks kunstnikuks. Varem mainisime juba, et Kiki pani välimusele väga suurt rõhku. Seepärast arvas ta, et peab välimuseski väljendama oma teekspidamisi. Ta laskis kasvada oma juustel ja riietus „kunstipäraselt“ — mustvalge ruuduline seelik, must sametjakk ja tohutu must siidside lõua all. Ta aimas ebamääraselt, et säärane on tõeliste kunstnike välimus.

Ent teine klass arvas, et säärane välimus on õige iseäralik. Eriti Leena, kes kandis alati üht ja sama tindiplekitatud koolikleiti ja armastas pügada oma juuksed hästi lühikesiks — nii oli mugavam ja hooletum, arvas ta.

„Miks sa nii naljakalt riietud, Kiki.“ küsis Leena siira hämmastusega.

Kiki kirtsutas kõrgilt ninaotsa. Mis teadis Leena riietusest ja kunstipärasest stiilist. „See on tavaline kunstnike riietus,“ ütles ta siiski. „Kogu maailma kunstnikud kannavad sametkuube ja musta sidet — kõik kirjanikud, maalikunstnikud, luuletajad, muusikud ja — näitlejad. Ent mis tead sina sellest?!“ pööris ta Leenale selja.

„Mu oma vend on näitleja.“ vastas Leena mõtlikult, „aga tema käib küll riides nagu õige inimene kunagi.“

Kiki pöördus kähku jälle Leena poole. Ent ta esialgne huvi haihtus kohe. Leena vend — noh, ta vend võis tõepoolest olla mõni maateatri näitleja kuskil metsakolkas.

„Mu vend on näitleja linnateatris,“ ütles Leena, kes oli Kiki silmis märganud üleolekut ja umbusku. Leena arvates ei olnud küll näitlejast vend kellegi uhkuseasi — kui mõelda, et talu ainus poeg jooksis linna komejandiks ja

„Miks sa nii naljakalt riietud?“

hülgas armsa, ilusa Metsasaare! Ent talle ei meeldinud seik, et Kiki ilmselt ei uskunud teda.

„Mu vend esineb Olev Merirannala nime all.“ lüüas Leena veel tõenduseks ja ütles siis ehtsa kooliplikana: „Mage nimi, Mage vend kah.“

Kiki ei kuulnudki enam Leena viimaseid märkusi. Olev Merirannala oli Leena vend! See oli rabav uudis. Tema sangar — lohaka, eba-huvitava Leena vend! Tema jumaldatu — Leena vend! Ent Kiki ütles enesele kohe, et vennad ei tarvitse vastutada õdede välimuse ja taibu eest. Ja kuigi Olev Merirannala oli lohaka Leena vend, tema ise oli kaunis ja elegantne — laval. Sest „elusalt“ ei olnud Kiki oma sangarit veel kordki näinud.

See oli aga tema suurim soov — näha Olev Merirannalat kord väljaspool lava, tutvuda temaga isiklikult. Ta oli selleks astunud juba mõningaid samme. Kokku kraapinud oma viimse taskuraha, mis oli säilinud musta samet-jaki ostust (ema ei annud ju sääraseks „edvis-tamiseks“ raha), saatis ta kord Olev Meriran-nalale lava taha lilli ja luuletuse. Mitte küll enese luuletuse, sest ta evis pisut siiski arvus-tusvõimet, ent ta kirjutas kauni, kalligraafilise käekirjaga tolle Marie Underi luuletuse, milles ta kinnitas, et ta „öösiti enam sugugi ei maga“ ja et ta „süda õhetab kui hõõguv ääs“. Just hõõguv ääs, Kiki oli üpris veendunud, et keegi maailmas ei olnud veel nii tuliselt armastanud ja valusalt kannatanud kui tema. Ta oli nimelt lisandanud „oma“ luuletusele väikese märkuse, et ta ootab jumaldatud sangarilt kirja postkonto-risse, märgusõna all „Toomehelve“. See oli muidugi rumal temp. Seda rumalam, kuna sangar Olev Merirannala ei mõtelnudki kirjutada „Too-mehelbele“. Kolm nädalat käis Kiki iga päev asjatult postkontoris ja lootis ikka veel, et „õnn saabub kord“.

Kui nüüd Leena tunnistas, et Olev Merirannala oli tema vend, siis sai Kiki päriselt šoki. Järsku oli Leena venna käes näinud tema kirja ja nad olid mõlemad vennaga selle üle naernud ning selle lihtsalt minema visanud. Ette-vaatlikult ja ääri-veeri mööda sai ta siiski teada, et Leena ei elanudki oma vennaga koos, vaid hoopis teises korteris ja linnaosas ühes vaiksese perekonnas „kostilapsena“. Kiki hingas kergen-datult ja ta peakeses valmis terane plaan.

Ja aimusetu teine klass imestas, kuidas kaks nii erisugust tüdrukut, nagu Leena ja Kiki, olid leidnud teineteist. Nad õppisid koos, jalutasid koos ja külastasid teineteist iga päev. Selle taga on midagi, ütles teine klass ega aimanudki, et see „midagi“ oli Olev Merirannala.

Märtsikuu oli soe ja päikesepaisteline ja aprill oli juba üsna roheline. Aprillis olid liha-võtted, Leena sõitis pühadeks koju maale, Met-sasaarele.

„Vanematel on hõbepulm.“ seletas ta Kikile. „Terve suguvõsa tuleb linnast, vend lubas ka pühadeks ennast vabaks teha. Kuule, Kiki, tule õige sina ka pühadeks Metsasaarele!“

Leena ei leidnud selles midagi iseäralikku, et linnaplika ja „kunstihuviline“ Kiki temaga sõbrustas ja teda õppimises aitas. Ta oli ise sõbralik ja abivalmis tüdruk ning arvas, et tei-sedki inimesed on samasugused — ilma ühegi tagamõtteta. Kui ta kutsus Kikit kevadepühiks Metsasaarele, siis tuli see kutse siirast südamest.

Seda kutset oli Kiki ammu oodanud. Ta oli seda aimanud ette ning teinud vastavaid ette-valmistusi. Ema ees unistas ta tervest maaelust, lihavõttetibudest ja tärkavast rohust, isa ees teeskles üleõppinud linnatüdrukut, kes vajab värsket õhku ja lihtsat, rammusat maatoitu. Ja kuna lihtne, rõõmsatujuline Leena Kiki vane-maile meeldis, lubatigi Kikil sõita pühadeks Metsasaarele.

Kiki oli õnnest pooluimane. Ometi viimaks. Ometi viimaks tutvub ta oma jumaldatud san-gariga! Ta tohib rääkida oma unelmate print-siga, ja missugused kõnelused need oleksid! Kiki luges ööd ja päevad luuletusi, näidendeid, romaane — ainult, et mitte esineda sangari ees rumala koolitüdrukuna. Ta tahtis näidata, et tal on hing — sügavasti arendatud tunded ja soo-jalt põksuv süda. Ja ta tahtis ometi viimaks teada, miks jumaldatu ei kirjutanud „Toomehel-bele“.

„Ja öösiti ma enam nüüd ei maga . . .“

Metsasaare oli imeilus talukoht. See asetses keset metsa, oli ümbritsetud lohkava õunapu-uaiaga ja puude vahelt vilksatas sinist järvevett. See oli Metsasaare oma järv, liivaste kallastega ja rõõmsasti lainetav.

Siin oli väga ilus ja Leena vanemad olid kangesti sõbralikud, heatujulised inimesed. Pühade laupäeval, mil saabus Kiki, oli talu pealegi juba „pulmarahvast“ täis — naerdi, kilgati, lauldi.

„Lõbu on laialt.“ ütles Metsasaare pere-mees ja naeris üle kogu oma ümmarguse näo, mis oli nii väga Leena näo moodi. Kiki mõtles Olev Merirannale ja ei tahtnud järsku enam uskuda, et tema sihvakas ja nõtke sangar kuu-lus säärasesse muhedalt tüsedasse ja laia naeruga suguvõssa.

Kiki sangar pidi saabuma järgmisel hommi-kul, Kiki kohta võib rahulikult öelda, et ta, vastavalt oma lemmikluuletaja sõnadele, öösel „sugugi ei maganud“. Ta ootas oma sangarit ja uinus vastu hommikut, kui too saabus omni-busega. Kui Kiki ärkas keskhommikul, siis oli jälle Olev Merirannala heitnud puhkama reisi-väsimusest.

Päike paistis, järvekaldal õitsesid varajased konnakapsad ja õues kaagutasid kanad. Metsa-saare talumajal lehvis pühade ja hõbepulmade tõttu riigilipp, ja „pulmapidu“ oli täies hoos. Ent keset pidutsemaid „pulmalisi“ kõndis Kiki

oma ootusest põksuva südamega, mis „õhetas kui hõõgav aäs“. Leenal ei olnud tema jaoks aega, Leena oli peretütar ja askeldas emaga ringi. Kuis oli muide Leena muutunud siin kodus! Ta kandis rõõmsat lillelist pühadekleiti ja oli väga kena oma agarusest lõkendavate ümarate põskedega. Kiki märkas, et kõik sugulased pidasid usinast peretütrest väga lugu, ja ta hakkas pisut nagu aimama, et maailmas on ka teisi väärtusi kui raamatutarkus.

Ta ootas esimest kohtamist oma sangariga ja kartis seda. Mis siis, kui Olev Merirannala peab teda rumalaks, kui ta ütleb, et Kikist oli väga alatu saata talle Marie Underi luuletus oma vaimusünnitena?..

Enne lõunat kutsus Leena Kiki kaasa lihavõttetibusid sööma, ja kui nad naasid kanalast, siis — jah, siis oli Kiki sangar ilmunud lihtsurelike sekka! Ta oli ometi viimaks suvatsenud laskuda lihtsate maameeste seltskonda, — oh ei, ta ei olnud põrmugi kõrk —, ta istus ühes lauas Metsasaare sulasega ja Viwersalu meieriga ja mängis kaarte.

„Näe, kus meie Ott,“ tähendas Leena ükskõikselt, „ometi kord maast lahti saanud.“

Peab ütleva, et võttis pisut aega enne kui Kiki taipas, et „meie Ott“ oli Olev Merirannala. Ent tema sangar oli elus ka hoopis teissugune kui laval Romeona või ulja Olavina. Ta ei olnudki too särasilmaline, uhke rühiga sangar, kellele Kiki oli pühendanud kogu oma noore südame imetluse, vaid kõhetu ja kahvatu mehike päikesest pruunistunud Metsasaare turjaka Juhani kõrval. Olev Merirannala nägu läikis higist ja „pulmadest“ ning ta vandus kurja kui laadaline, kui Juhani võitis kaardipartii.

Kiki hiilis väga põrutatuna ja pettununa eemale. Ent siis tegi ta enesele etteheiteid. Ei tohi iialgi otsustada inimese üle tema välimuse järgi, seda teadis ta. Välimus on petlik — seda oli ta äsja kogenud. „Tulipunase lille“ sädelev Olavi, „Romeo ja Juulia“ hõõguvasilmaline Romeo oli väljaspool lava üsna tavaline inimene. Väliselt. Ent seesmiselt ei võinud ta olla tavaline inimene. Seda uskus Kiki kindlasti. Kui vaid avaneks võimalus tutvuda unelmate printsiiga, avastada tema sügav hing ja näha tema rikkasse südamesse!...

Pärast lõunat Kiki tutvuski Olav Merirannalaga. Ta ei pannud sugugi pahaks, et too temast suuremat välja ei teinud — hoolimata Kiki sametjakist ja mustast siidsidemest lõua all. Ka Olev Merirannala võis teada, et välimus on petlik. Ja küllap Kiki avaks temale oma südame ja hinge — kui nad vaid jäetaks kahekesi.

Nad jäid kahekesi Metsasaare järve rannal, üsna juhuslikult. „Pulmarahvas“ laskis leiba luusse ja noored läksid hulkuma. Kuidagi juhtuski nii, et Kiki jäi oma sangariga seisma järvekaldale liivale.

Järvepind oli süviselt sinine. Kevadeõhk oli värsk. Kiki tõmbas hinge — nüüd, nüüd oli viimne aeg „ennast tunda anda“ — hingesusulasena, kunstnikuna, luuletajana — „Toomehelbena“...

Olev Merirannala nuuskas tugevasti ja proosaliselt nina. Järve kaldal valendas puhast liiv. Kiki süda põksus. Põgus tuuleke vihistas liiva ta kingadele. „Rannaliiv...“ mõtles Kiki ja teadis järeks, kuidas alustada „tundaandmist“.

„Üle heliseva luiteliiva keerleb kajakate legendaarne lend...“ ütles ta summutatud häälil

ja vaatas unistavalt taevasse. Kui Heiti Talvik oli ka tema sangari meelest suur luuletaja, siis olid nende südamed seotud igaveseks.

Olev Merirannala kõhatas. „Siin pole kajakaid,“ ütles ta. „Kajakaid on vaid mere ääres,“ õpetas ta.

Kiki punastas. „Kas te ei tunne siis Heiti Talvikut?“ küsis ta pisut solvatult.

„Ei tunne,“ ütles Kiki sangar ükskõikselt. „Kus ta mängib?“ Kiki kohkus. Mis? Kas arvas Olev Merirannala, et Heiti Talvik on samuti näitleja? Kui piinlik! Ent Kiki lohutas end peatselt. See võis olla vaid juhus, et jumaldatu ei tunnud Heiti Talviku luuletust, ainult juhus, muidugi! Tal oli ju nii vähe aega — proovid ja kõik. Ja õhtul etendused, lilled, austajad...

Austajad... Kiki punastas kõrvuni ja ta süda uuesti „õhetas kui hõõgav aäs“. Nüüd, jah, nüüd pidi ta avastama, kas jumaldatu oli saanud tema kirja katte.

„Kui toomehelbed jätvad jumalaga,“ algas ta ettevaatlikult, hääle vabisedes, „ja sirelite õitseag on käes...“

„Sirelite õitseajani on veel maailm aega,“ tähendas Olev Merirannala ja heitis käega. „Kas läheme nüüd tagasi tallu, Kiki-preili, mul jäi kaardimäng pooleli.“

Kiki südames torkas valusast pettumusest. Noruspäi kõndis ta oma sangari kannul talu poole. Ei, too ei mäletanud tema kirja. Kuis võis ta muidu nii ülbealt suhtuda tema „sirelite õitseajale“ ja vihjele „toomehelbele“! Kui hirmus! Kui valus! Kui kurb! Ent Kiki ei jätnud.

„Ja õõseti ma enam nüüd ei maga...“ püüdis ta meenutada hajameelsele kunstnikule kauni armastuslaulu sõnu.

„Või nii?“ ütles Olev Merirannala huviga. „Kas teie ka? Minagi kannatan unepuuduse all, aga öeldakse, see tulevat seedimisest. Olevat õigem loobuda õhtusöögist. Mina katsetasin paar korda...“

Ja Kiki sangar kirjeldas Kikile pikalt-laialt, kuidas ta oli ravinud oma unepuudust. Ta soovitas Kikile tungivald loobuda õhtusöögist.

„Te näete, et magate siis kui tõhk,“ lõpetas ta proosaliselt. Tõhk! Ta ütles Kikile „tõhk“, Kikile, kes oli pühendanud temale oma noore südame esimesed ja pühimad tunded. Tõhk!...

Kui nad jõudsid tallu, hiilis Kiki eemale oma südameprintsii juurest. Ta kükitas aianurka sõst-rapõõsa taha ja nuttis südantlõhestavalt. Pettumusest, valust, vihast. Õhtul ütles ta Leenale, et tal on peavalu, ja sõitis bussiga linna.

*

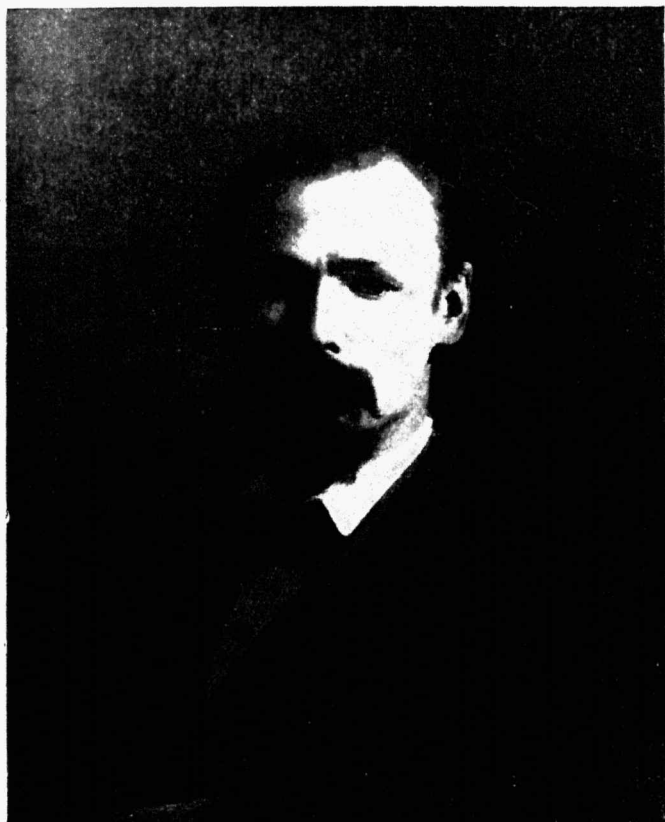
Kiki ema märkas kohe, et Kikiga ei ole asi korras. Kui ta oli tütre ta saabumisõhtul saatnud voodisse, tuli ta ise ka Kiki tuppa ja istus voodi äärelle, nagu vanasti, kui Kiki oli üsna väike tüdruk ja oli teinud mõne pahanduse ja vajus lohutust.

„Mis on, Kiki?“ küsis ema. Muud ei midagi. Siis Kiki nuttis pisut, naeris pisut ja jutustas siis emale kogu loo oma esimesest armastusest ja esimesest pettumusest. Ja kui rumal ta oli olnud, et oli jumaldanud meest, kes ei teadnud isegi, kes on Heiti Talvik. Ja ei taibanud, kui Kiki tsiteeris Marie Underi luuletust! Ja rääkis seedimisest, kui Kiki kogeles unetuist õist...

JOHANN KÖLER

Kunstniku 40. surmapäeva puhul

J. Köler

Autoportree

Aastal 1826, 8. märtsil, sündis Vastemõisa valas Viljandimaal Lubjasaare rendikoha pidajal Peet Köleril ja ta abikaasal Kaiel esimene laps, kellele anti nimeks Johann.

Eesti talurahva olukord 19. sajandi esimesel poolel oli väga raske. Ka Lubjasaare rentniku elu ei olnud rõõmus. Tavaliselt oli laual agana-leib, kuna puhast rukkileiba pere sai vaid pühadel.

Üheksa-aastasena Köler saadetakse Viljandisse, kus ta asub elama tiserisellist vanema venna juure ning astub esiti linnakooli, siis läheb kreis-

kooli. Viimases ta õpib kolm aastat. Edasipääs on aga raske, õppekeeleks on saksa keel ja see on suureks takistuseks. Ka pole Köleri tervis hea, ning — mis kõige saatuslikum — vanemaile muutub üle jõu käivaks poja koolitamine. Noor Köler peab ise asuma teenima Vastemõisa valitseja Faberi juure kontoris. Andekas poiss on ka siin hoolas. Faber on valmis teda abistama tulevikutee tasandamisel. Ta soovib Kölerile minna tema venna, maaler Faberi, juure Võndu maalritööd õppima.

See soovitus leiab nii Köleri kui ka vanemate

„Ma ei lähe iialgi enam linnateatrisse,“ kinitas Kiki, uued pettumusepisarad silmis. „Ei iialgi enam!“

Ema naeris ja patsutas Kiki kätt voodivaibal. „Sa liialdad, Kiki,“ ütles ta leebelt, „muidugi lähed sa linnateatrisse, kui seal on mõni hea näidend. Ja imetled uuesti Olev Merirannalat. Sest miks mitte — Olev Merirannala on tõesti suur kunstnik, oivaline näitleja, harukordne talent. Et ta ei loe luuletusi, see ei ole põrmugi tähtis. Tema

huvi ja anne on pühendatud teistele kunstialadele. Ja et sinu sangar osutus üsna „tavaliseks“ inimeseks, eks ole seegi hea ja mõistlik. Sest, usu mind, Kiki, ei ole naljakamat olendit kui näitleja, kes väljaspool lava näitleb edasi ega oska olla lihtne ja loomulik inimene. Ning see pettumus, Kiki, mis sai sulle osaks, et Olev Merirannala ei mäletanud sinu kirja, oli sulle vaid suureks õnneks. Sest usu, mu laps, küpsele mehele on armastuskirju kritseldav koolitüdruk alati naljakas.“

heakskiidu. Kolmeteistkümneaastane Köler sõidabki tuttava külamehe vankril Võndu, et seitsmeks aastaks jääda Faberi juure — nii pikk oli siis käsitööselli õppeaeg.

Esiiti tuleb siin tal vaid seinu ja pörandaid vöõbata, kuid mõne aasta järele Kölerile usaldatakse dekoratsioonide maalimine sissesõitnud näitetrupile. Ta täidab ülesande ülihästi. Saatus võimaldab Kölerile ka veel teise ülesande, kus ta saab näidata oma andekust. Senaator krahv Sievers laseb oma aeda chitada vene kiriku. Selle sisemaaild-kaunistused võtab enda täita Faber. Keerubite maalijana Köler ületab nüüd nii kaasõpilased kui ka meistri enda ja äratav otse imestust oma võime-tega.

Need on tõuked ja saavutused, millede kaudu Köleril tekib usk oma maalikunstniku kutseesse. Ja tas küpseb soov pääseda Peterburi, mis ka viimati täitub. 1846. aasta oktoobrikuus ta jõuab Venemaa pealinna. Esimene küsimus on: millest elatuda?

Ta otsib tööd, kuni pääseb ametisse sildimaalija Goelitzi juure, ning kahe aasta pärast avanevad talle kunstiakadeemia ukсед. Akadeemias olles algusest peale ta püüab endale sissetulekuid hankida portreedemaalimisega, mis ka vähesel määral õnnestub. Noil aastail tal tuleb läbi ajada väga piskuga. 1853. aastal auhinnatakse juba ta töid, ühel ja samal aktusel talle annetatatakse kaks väikest ja üks suur hõbeauraha. Aastal 1855 ta saab maali eest „Taavet Sauli ees“ suure hõbeauraha ning paar kuud hiljem teose eest „Herkules toob Kerberuse põrgust“ annetatatakse talle juba väike kuldauraha. Seega, väikese kuldauraha saamisega, loeti ka ta akadeemia õpingud lõpetatuiks.

Viimati jõuab kätte suur õnnelik juhus: talt tellitakse keiser Aleksander II täisportree, mille honorariks on 1.200 rubla. See on nagu saatuse käeulatus. Sellest jatkub, et pääseda välismaale. Ja Köler ei lase end enam millestki tagasi hoida, et seda soovi teostada.

Ta saab nüüd veel teisegi suure tellimise — Võnnu kirikusse altarimaali „Kristus ristil“ valmistamise. Talle võimaldatakse see töö maalida välismaal, millega kunstnik nõustub.

Köler asub teele, sõidab üle Saksamaa Hollan-

disse, sealt Belgiasse ning tuleb Pariisi. Ta külastab galeriisid, kuid Pariisis seab sisse ka oma ateljee, kus maalib rea töid. Peagi leiame ta uuesti Saksamaal tervisetel, ning siit ta sõidab üle Sveitsi Itaaliasse, sest Rooma tol ajal oli Euroopa kuulsaim ja igatsetuim kunstikeskus.

Köler maalib hooga uues ümbruses. „Lõvi ja poisike“, „Autoportree“, „Tütarlaps allikal“ ja „Kristus ristil“ valmivad üksteise järele.

Mõni aeg hiljem ta saadab „Kristuse ristil“ Peterburi kunstiakadeemiale hindamiseks — ja selle eest ta tunnistatakse 3. sept. 1861. aastal akadeemikuks. Maali omandab keiser Aleksander II, Nikolai II kingib selle aga Aleksander III nimelisele muuseumile.

Enamlaste valitsuse ajal võimaldus aga see töö toimetada kodumaa- le meie Kunstimuuseumile.

Alles 30. aug. 1862 Köler tuleb tagasi Peterburi. Ta kutsutakse nüüd keiser Aleksander II tütre Maria joonistamisõpetajaks. Korduvalt on tal kokkupuuteid Vene isevalitsejatega, ta tõuseb Peterburi kuulsaimaks kunstnikuks, kõrgema seltskonna portretistiks, keda külvatakse üle nii austuse kui ka rikkaliku tasuga.

Aga Köler ei jäänud mitte üksi akadeemikuks, hoovimaalijaks, vaid ta tundis end orgaaniliselt oma rahva liikmena, selle tollaegse viletsuse kaaskandjana, ning alustas võitlust!

Kui palju head on Köler oma rahvale teinud, seda vahest pole võimalik üldsegi lähemalt selgitada. Kõik tagakiusatud eestlaste delegatsioonid keisri juure leidsid tema poolt suurt tuge ja kaitset.

Võitlejana oma elu eest, oma suure ande eest, oma kunstitööde, oma kaasmaalaste eest (ta

paigutas kogu oma varanduse Krimmi suurema maa-ala omandamise väljarändajaile-eeslasile), maitsnud palju kibedust-õnne, oma elu lõpu ta veedab tagasiõmbunult, kuni äkki murdub.

Tal on käsil sõbra, akadeemik J. K. Groothi, portree maalimine. Kuid töö juures molberti taga tabab teda südamerabandus ja ta sureb 22. aprillil 1899. Ta kirst tuuakse eesti üliõpilaste kädel Peterburi jaama ning saadetakse kodumaa- le, kus ta sängitatakse suurte auavaldustega Suure-Jaani surnuaiale, kodukohta, igavesele unele.

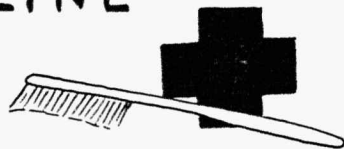
J. Pert.

J. Köler

„Tulge minu juure . . .“

TERVISHOIULINE

Õnnetusjuhtumite vältimine

Dr. med. M. Kask.

Suremus Eestis on asjatult kõrge ja me peame igal võimalikul viisil püüdma suremust alla viia. Kui inimesed surevad kõrges vanuses, siis pole selle vastu midagi ütelda, küll aga peame igal viisil vältima suremisi noores eas.

Iga aasta saab meil suur hulk inimesi — peamiselt noori inimesi — surma õnnetusjuhtumite tagajärjel. Pealeselle saab mitu korda enam inimesi kergemalt või raskemalt vigastada õnnetusjuhtumite tagajärjel. Paljud viimaseist jäävad vigaseks ja õnnetuks eluajaks.

Ometi on enamikku kõigist õnnetusjuhtumist võimalik vältida tavaliselt üsna kerge vaevaga. Kui me iga aasta pooleldi õnnetusjuhtumid väldiksime, juba siis saaksime teostada suurt kokkuvõtet inimelude näol. Meie väikese rahva juures on aga igal inimesel suhteliselt märksa suurem tähtsus kui kusagil suure rahva juures.

Riigi Statistika Keskbüroo andmeil sai meil surma õnnetusjuhtumite saadud vigastuste läbi, kukkumisel, muljumisel ja sisselangemisel:

	mehi	naisi	kokku
1935. a.	79	30	109
1936. a.	127	36	163

Kuna üldiselt sureb meil aastas umbes 16.000—17.000 inimest, sai seega 1936. a. õnnetusjuhtumite läbi surma ligi 1%. Kui me nüüd kõikidelt surmapõhjuste aladelt suudaksime kokku hoida — siit ühe protsendi ja sealt ühe protsendi, siis suremus peab langema. Kuidas seda kokkuvõtet teostada õnnetusjuhtumite alal ja kuidas vältida õnnetusjuhtumiteid, seda vaatlemegi käesolevas kirjutuses. Kui tuntakse õnnetuste põhjusi ja nende vältimise viise, siis õnnetuste vältimine polegi nii raske.

I. Kukkumised.

Kukkumised ja komistused tunduvad niivõrd igapäevastena, et me ei imestagi, kui kukkunu saab raskesti vigastada või surma. Sagedasimalt kukutakse treppidelt ja rededeilt. Põhjuseks võib siin olla treppide ebakohane konstruktsioon ja nende ebaõige paigutus, puudulik valgustus ja puudulik treppide korrashoid, ka mõnesuguste õnnetusi vältivate osade puudumine. Paljudel juhtumitel tuleb aga süüd otsida treppidel käijate juurest, kes käivad lohakalt ja hooletult.

Treppide kaldnurk ei tohi olla suurem kui 30—36°. Kui kaldnurk on suurem, s. o. kui trepp on järsk, siis ei saa sellasel trepil igakord suuremagi ettevaatlikkuse puhul vältida komistamist või libisemist, seda enam, et järsu trepi puhul ei

ole võimalik pidada kinni trepiastme minimaalsest laiususest (25 sm). Paraku leidub meil vanemates majades — ka küllalt paljudes uutes — väga palju liiga suure kallakuga treppe, mis on alatiseks ohuks treppist käijatele.

Keerdtrepid ei ole üldse soovitatavad, kuna siis trepi sisemisel poolel astmete laius kujuneb liiga väikeseks (mõnikord 2—3 sm).

Iga trepp olgu varustatud vähimalt ühe 80 sm kõrguse käsipuuga. Et vältida üle käsipuua allakukkumisi, peab trepi mõlemal poolel olema sein või kaitsesein — üle trepi käsipuua kukkumisel on esinenud surmavaid õnnetusjuhtumiteid. (NB: Trepi käsipuult enda allalibistamine, nagu koolis sageli juhtub, peaks olema karistatav lapsevitsuga, kui... libistaja kaelaluu jääb sellase „lõbu“ järele terveks. Toimetus.)

Treppidele ei tohi kunagi asetada ega jätta mitmesuguseid esemeid, nagu pangid, topsikuid, luudi, harju ja muid esemeid. Samuti peab valvama, et lapsed ei jäta trepiastmeile oma mänguasju, nagu palle, puuklotse, korke jne. Tühine kork trepiastmel võib põhjustada raske õnnetuse.

Trepiastmeid ja trepi otsade lähedust ei tohi õlitada ega katta vahaga, see teeks astmed libedaks. Vaibad treppidel olgu korralikult kinnitatud. Jalamatid olgu küllalt suured ja vajaduse korral kinnitatud põrandale või trepi külge. Välistelt treppidelt peab alati eemaldama jää ja lume.

Kui mõni uks avaneb otse trepile, siis peab kasutama klaasuksi, nii et juba läbi ukse oleks

näha, et teispoole ust algab trepp. Elamuis, kus on väikesi lapsi, olgu trepi ülemisel otsal madal väravake, et väikesed lapsed ei pääseks omapead trepile.

Võimaluse järgi olgu kõik trepid hästi valgustatavad. Tavaliselt eriti puudulikult on valgustatud trepid, mis viivad keldreisse ja pöönigule. Sama lugu on ka tagatreppidega.

Paljude kukkumisonnetuste juures on süüdi vanad pehkinud pulkadega ja ka nõrga ehitusega redelid. Redelid peavad olema küllalt tugevad ja neid tuleb aeg-ajalt parandada ja asendada uutega.

Kõik redelid, mida kasutatakse sileda põrandaga ruumides, peavad omama redeli käsipuu alumiste otsade küljes raudteravikke või mittelibisevaid „kingi“. Redelit ei tohi asetada liiga püsti, vastasel korral võib redel hõlpsasti ümber kalduda.

Redelilt üles või alla ronimine mingisuguse kandamiga tähendab alati kukkumise ohtu, eriti kui mõlemad käed on kinni. Redelil ronimisel peavad mõlemad käed olema vabad. Kui midagi tahetakse üles viia või alla tuua, siis tõmmatagu või lastagu seda kõie abil.

Maa oludes esineb palju kukkumisi koorma otsast ja lakaaukudest. Teatud arvu koorma otsast kukkumisi ei saa vististi vältida. Seepärast ei ole soovitatav, et koormat lähevad teema vanemad inimesed, kellele liigutused ei ole küllalt painduvad ja kes kukkumisel võivad saada märksa raskemaid vigastusi kui noored (luumurded, eriti ohtlikud on lülisamba ehk n.-n. kaelaluu murded, põrutused, nihestused ja nikastused). Lakast kukkumised olenevad suurel määral ettevaatamatusest ja küllalt tähtsal määral lakkade ülipuudulikust valgustusest ja lakaaukude viletsast seisukorrast ning nende halvast asendist.

Maal esineb veel lubamatult sagedasti kaevu kukkumisi. Selle põhjuseks on enamasti liig madalad kaevurakked või rakete puudumine üldse. Rakete madalus või puudumine annab end eriti tunda talvel, kus kaevu ümbrus on lund täis ja jäätanud. Viimaseil juhtumisel võivad normaalsegi kõrgusega rakked osutada liig madalaks.

Et kõiki õnnetusjuhtumeid kaevu kukkumise näol vältida, selleks peab kõik lahtised kaevud

varustatama sobiva kaanega. Talvel tuleb kaevu rakete ümbrus lumest ja jääst alati puhtaks rookida ja vajaduse järgi sinna liiva riputada.

Igapäevases elus kasutatakse sagedasti — liig sagedasti — puudulikke ja ebasobivaid abinõusid, kui tahetakse lae all või seinte kõrgeimatel osadel midagi õiendada. Lubamatu on ronimisel tarvitada toole, eriti üksteise otsa asetatult, toolileene vastastikku asetatult, tooli lauale asetatult, vanu kaste ja muid ebakindlaid aluseid. Üliõpilaste elus esines n.-n. „olümpia“, kus suurele lauale asetati väiksem laud ja selle ümber siis jätkati pummeldamist. Selle juures kukkus nii mõnigi alla. Nüüd on see joomakomme välja suremas.

Kukkumiste kohta võib üldiselt ütelda, et need on märksa ohtlikumad vanematele inimestele kui noortele, sest noorte luustik pole nii pude kui vanadel ja nende lihased ja liigese-kõitmed on elastsemad, nad on ka painduvamad ja reageerivad kiiremlt.

Ohtlikud on ka kukkumised üsna väikestele lastele, kes ei tea veel arvestada kukkumisohtu ja, kes ei valitse täiel määral oma keha tasa-kaalu ja kehaliigutusi. 2—3-aastased lapsed roni-

vad sageli laudadele, akendele ja muudele kõrgetele kohtadele, kust nad siis alla kukkuda võivad. Nii mõnigi väike laps on aknast allakukkumisel surma saanud. Seepärast ei tohi väikesi lapsi kunagi jätta järelevalveta. Seda järelevalvet peavad vanemate eemalolekul teostama ka suuremad lapsed. Väga targasti teevad need vanemad, kes treppide ülemistele otsadele seavad väravakese ja akende alumise osa külge kinnitavad vastava kaitsevõre.

Suuremaid lapsi peab õpetama, et nad ei roniks katuseile, tellinguile ja muudele ohtlikele kohtadele. Selle kõrval tuleb neile aga õpetada õiget ronimiskunsti (puu otsa ronimine, mööda köit ülesronimine jne.).

Kukkumisonnetuste käsitlemine, mis esinevad mitmesuguste tööde juures (ehitustööd, korstnapühkimine tööstuslik töö, laevasõit jne.), ei kuulu käesoleva kirjutuse raamesse.

II. Libisemised.

Libisemised libedal põrandal, jäätanud treppidel, ukseesiseil jne. ei ole sugugi haruldased. Õnneks suur osa libisemisõnnetusi lõpeb õnne-

likult. Siiski murrab iga aasta hulk inimesi libedal pinnal kukkumisel ja komistamisel käe- ja jalaluid.

Libisemisi saab vältida sellega, et pörandad hoitakse kuivadena, treppidelt ja ukseesiseilt eemaldatakse jää ja libedatele kohtadele riputatakse liiva. Ka on otstarbekas kanda jalanõusid, mis omaksid mittelibisevaid taldu. Puuduliku nägemisega ja nõrkade jalgadega inimesed kasutagu kõndimisel keppi.

III. Vigastused masinate läbi.

Ei ole vist masinat, mis pole põhjustanud kergemaid või raskemaid õnnetusi, seepärast tuleb kõigile masinatele ja ka igapäevastele tööriistadele vaadata kui võimalikele terviseohtudele.

Uuemal ajal püütakse masinaid ehitada nii, et vigastuste ja vahelejäämise võimalused oleksid minimaalsed või üldse välditud. Sellest hoolimata meil saab siiski hulk inimesi surma masinate läbi ja veel suurem hulk saab vigastada.

Igapäevases elus on võib-olla ohtlikemaiks masinaiks osutunud vilja- ja heinaniitjad. Siin peaks olema üldiseks reegliks, et ei minda niidumasinate löketerade ette siis, kui hobused pole masina eest lahti rakendatud. Sagedased olid õnnetused viljapeksumasinate juures. Igal sügisel jäi mitukümmend inimest kätt- või jalgapidi trumli vahele. Sellest ajast peale, kui allalask-

avause peale paigutati vastav kaitseseadis, jäid need õnnetused üsna haruldasteks. See näitab, kuiõrd kasulikuks võivad osutuda lihtsadki kaitseseadised. Muud igapäevases elus kasutatavad masinad on osutunud üldiselt väheohtlikeks, kuid ettevaatus on „tarkuse ema“.

Kui me kõige eeltoodu üle järele mõtleme, siis näeme, et paljudel juhtudel on võimalik vältida õnnetusi väga suurel määral. On vaid tähtis olla teadlik õnnetuste põhjustest ja nende vältimise võimalustest.

J. Köler

Päikese tõus Krimmis

Sõit valge saarega

Puhus tugev edelatuul. Hallid pilverünkad ruttasid taevas nagu moonavoored üksteise järele ja kadusid kuhugi üsna kaugetele, kaugetele.

Tuleb vist kõva tuult ja hakkab tormiks kiskuma, arvasid mehed poe ees juteldes ja suunurgist halle suitsumahve puhudes.

Kui vilksatas päikesekiir pilvede vahelt, siis ujus porine tänava helendavas valguses ja veeloidud helkisid peegleina sillutisel.

Isegi tuvid näisid täna elavamini tänavail kõndivat ja kudrutasid kobarais katuseräästail. Varblased, nood „sulipoisid“, tegid juba sellast kisa ja lärmi, nagu oleks kevad juba ammugi aedades.

Linnas lõi kell kolm. Selgesti kostsid löögid ja teatasid seda isegi aguli viimsete majadeni.

Ka Juho kuulis seda. Ta on kuuesteiskümneaastane tugeva kehaehitusega ja julge käitumisega poiss.

Nurga juures Andersoni soolakalakaupluse ees ootasid teda kaaslased. Nad istusid poe trepil päikeses ja narrisid kaupmehe kollast igivana koera.

Poisid oli kolm.

Väikseim neist, Lembit, oli julge ja elav poiss. Juhost mööd aasta noorem. Ta naer sarnles herneste veeremisele, seepärast hüüdsid teda kaaslased „herneveeretajaks“.

Ats oli Juhost aasta noorem, kuid peajagu pikem. Arglük ja tagasihoidlik poiss.

Kolmas, Peeter, sarnles Lembitule ja neid peeti isegi vendadeks, ainult ta naeris vähem ega „veeretanud herneid“.

„Kas läheme vutti taguma?“ algas „herneveeretaja“ kukalt sügades.

Ats pigistas koera nina ega ütelnud midagi. Las teised otsustavad, eks ma lähe ka kaasa, mõtles Peeter ja viskas kõnniteelt võetud suitsuotsa rentslisse, kus see nagu „ristleja“ end põigiti pööras ja siis voolust otseatuna ujus minema.

„Kas teate, poisid, mis mina mõtlesin? Siia tulles mul turgatas pähe, et kui läheksime jõe juure jääminekut vaatlema. Eile õhtul isa kodus arvas, et kui tuul edelasse pöördub, viib see jää

jõelt. Nüüd ongi nii. Kel on tahtmist, tulgu kaasa!“ võttis Juho sõna ja ootas kaaslasilt vastust.

„Miks ei, lähme!“ ütles Ats püsti tõustes ja koera saba pihust lahti lastes.

Muri jäeti üksinda trepile, ja see vaatas vesisste kissis silmadega poistele järele.

Jõe tänav lõppes ja algas heinamaa.

Tuul puhus tugevalt vesikaarest ja sasis kaldal punakaid pajupöösaid, mis kaugelt vaadatuna õõtsusid nagu punane udulinik.

Vanad jässakad männid loopisid lopsakaid oksid ja sügav kohin sarnles raskele südamesopist tulevale ohkele.

Raagus lehtpuudes vilistas tuul ja suured pajud jõekaldal sosistasid: see tuul toob kevadet, toob vihma, las puhub...

Jõekallas oli veel palistatud jäätunud lumega, millest ulatus läbi kuivanud kollakaid kõrkjaid. Need sahisid tasa ja kuulasid rõõmuga kevade kohinaid.

Jõgi mürises ja kohises võimsalt.

Suured jääpangad jooksid paukudes üksteisele otsa, sukeldusid kokkupörkel tumerohelisse vette, tõusid jällegi õõtsudes veepinnale ja jätkasid ujumist mere poole.

Neid valgeid saarekesi tulidki poisid vaatama. Jämedad männiroikad käes nad jooksid kaldail, karjusid, hõikasid, hüüdsid, ja nende rõõm oli lõputu.

„Hei, poisid! Seal on suur valge saar — nüüd peale, kes julgeb, memmepojad jäägu kaldale!“ hüüdis Juho vaimustatult kaaslasile.

„Valge saar“ lähenes raskelt õõtsudes, poisid ootasid põnevusega, millal peale hüpata.

„Hei, peale!“

„Valge saar“ lõi kõikuma, kui neli poissi hüppas sellele peale, ja vesi solises servade ümber.

Neli seiklushimulist poissi vallutas „valge saare“ ja see ujus raskelt õõtsudes edasi. Ühiselt tõugati see keppidega kalda juurest eemale.

Vool üha kiskus suurt jääpanka keset jõge ja poisid ei pannud tähelegi, kuidas kallas kaugenenes. Nende saar pörkas aina teiste, vähemate, vastu ja sellelegi kihutasid paljud otsa.

Tuul kõvenes ja taevas selgines.

Päike valas sinisest sõelast kulda, mis pudenes jõe, muutes vee jäätükkide vahel sädelevaks kangaks.

Rõõm vallutas kõigi südamed. Juho algas laulu. Ta tõstis käed kepiga üles ja uljalt kõlas laul tormimühinas:

„Päikese kullas vahutavad lained,
sahinal poevad kuldseesse rannaliiva.
Männid rannal tuules vibutavad oksid,
uljalt kevad haarab meid enda sülle.
Oleme piraadid kesk tormi ja tuuli,
Võitleme rinnutsi täis nooruse ulmi...“

Siis laul katkes, sest valge saar pörkas endast suurema jäätüki otsa ja kõik kukkusid kähkli.

„Oh sa tuline, laulu rikkus ära, näh, keelgi pidi kukkudes hammaste vahele jääma!“ kirus Juho endamisi.

Teisedki ajasid end püsti ja kloppisid märgi kindaid vastu palituid.

Nad istusid poe trepil

„Valge saar“ jätkas jälle rahulikult edasisõitu. Tuul tugevnes ja palitu tundus seljas üsna õhukesena.

Kurjaennustavaid pilvi hakkas jälle kogunema ja need surusid päikese rõõmsa näo oma vangistusse.

Õhk külmenes ja jõe kohin kõvenes.

Vanad mehed kaldal liivaseljäandikul mühisesid tumedalt ja nende madal hää segunes tuule vingumisega ühiseks lauluks, mille hulka sulas veel noorte laulu ja rõõmuhõiskeid.

Vesi vahutas ja pritsis poistele. Kuhugi polnud aga võimalik põgeneda, „saar“ oli väike ja vesi tungis kõikjal peale.

Ilm pimenes.

„Juho, kui kaugele me sõidame? Ilm tõmbub juba pimedaks ja külmaks!“ ütles Peeter arglikult.

Juho ei vastanud midagi. Kõik vaikisid ja ootasid seletust vaid temalt.

Ta seisis jäätüki ees, jäme männiroigas käes, ja vahtis tõsisena voolavasse vette, siis üha enam pilvedega kattuvat taevast ja ta pilk libises kaldale, kuhu temagi igatses. Kuid rangelt püsis „valge saar“ jõe keskel ega mõtelnudki kurssi muuta. Ka teisi jäätükke oli ümber vähe, et ühelt teisele hüpates oleks võinud kaldale pääseda.

Juho raputas end tugevasti, sest külm tuul tungis läbi riiete.

„Ah, te peaksite julgemad olema. Mis mina saan parata, kui jäätükk kaldale ei uju?“ pomises Juho poistele vastuseks.

Vaikus sigines ennist nii rõõmsaisse südamesse.

Kolm poissi seisis vaikivaina keset „valget saart“, surudes endid kokku, et oleks soojem.

Ainult Juho oli üks. Laulis isegi, vehkis roikaga ja näis endiselt rõõmsana, olguigi et ka tema südant pigistas mure.

„Noh, poisid! Mis te's norutate, ega me veel surema hakka. Mõtleme pigem, kuidas siit pääseda!“ algas Juho teisi julgustades.

„Eh, mis meie nüüd, kui sina...!“ rääkis Lembit, endal pisarad kurgus.

Jällegi sigines vaikus poiste sekka.

Kaldad kadusid juba õhtu hämarusse.

„Hea küll! Minul on lahendus!“

Vaadake sinna — seal ulatub jõkke kaldakäär ja sealt möödudes ujun kaldale! Varsti suubub jõgi merre, siis pole midagi enam ette võtta!“

Juho vahtis, vaatas kord sõidu suunas ja seletas edasi: „Kui jõuan kaldale ujuda, jooksin kalurite juure ja need tulevad teile paadiga järele!“

Poisid seisis tõsiseina ega vastanud midagi.

„Karta pole midagi. Olge siin julged ja oodake abi!“ ütles Juho ja hakkas tegema ettevalmistusi „valgelt saarel“ lahkumiseks.

Juho seisis jääpanga serval, vaatles tintmusta vett ja jälgis teraselt maanina tulekut.

Kõigi südamed tagusid haamreina ja kurk nagu nõõriti kinni, nii raske oli hingata.

Tuul puhub nii tugevalt, et tahtis Juhol palitu käest kiskuda, kui see andis selle Lembitule. Pintsaku ta viskas Peetrile ja kiiresti olid võetud ka püksid jalast. Saapad ta nõõris lahti ja heitis need sõprade jalge ette.

Maanina lähenes.

Nüüd ta seisis jääserval ja ootas hetke, mil vette hüpata. Sokid, lühikesed aluspüksid, õhuke

pluus seljas, müts peas — nii ta lõdises marulises tormis.

Siis ta viipas veel kord kaaslasile käega ja ta julge, rahulik pilk otsis sõprade silmist viimset hüvastijättu. Summ! Ja Juho kadus tumedasse, jääkülma vette.

„Valge saar“ aga jätkas sõitu, nagu poleks juhtunud midagi erakordset.

Veel kord nägid sõbrad Juho pead, mil puudus juba müts, siis tegi jõgi käänaku ja eemal kohises tume meri.

Juho ujus ja võitles lainetega ennastsalgavalt. Külmal tungis kehha ja käed-jalad ei tahtnud enam töötada. Hambad lõgisesid ja terve nägu kangestus. Hingamine oli raske. Kas suudan ujuda kaldale? Lained löid üle pea ja juuksed klepuisid salkudena näole, takistades vaatlemist.

„Päikese kullas vahutavad lained...“

Kõrkjad ja lumine kaldaviirg lähenesid tigu-sammul ja visalt rahmeldas Juho, et jõuda nendeni, sest kui tema kaob, kaovad ka teised, mõtles Juho ujudes.

Juba riiwas jalg põhjas kivi ja teravaservalised kõrkjad lõikasid külmunud näkku, seda veristades. Pingutusist ja külmast kangestunud nägu tõmbus naerule, kui poiss tundis jalge all kindlat maad. Vihane võitlus jääkülma veega jäi seljataha ja tigidad lained noolisid veel Juho jalgu, kui see kápuli roomas läbi kõrkjate ja üle lumelaiu ning langes väsinult maha külmanud adrulle.

Magus uimastus puges kehha.

Suuri vaevu sai Juho end püsti, kangestunud jalu ta püüdis liikuda ja joosta, kuid ta jooks sarnles laste puuhobuse tampimisele. Mets andis talle varju metsiku tuule ründamise eest. Kuivanud oksad raksusid jalge all ja sügav kohin laine-tas pimeduses.

Läbi hõredate männitüvede paistsid juba valgustatud kalurimajade aknad.

Jõudnud esimese hütini, Juho surus selle uksele, kuid rohkem ta ei jõudnud. Ta varises ukse künnilisel kokku.

Toasolijad hämmastusid, kui nende uks tehti lahti ja läbimärg poolalasti poiss vajus sinna maha.

Toasolijad hämmastusid

Juhan, halli habemega kalur, võttis poisi maast ja tiris ta voodisse. Seal ta vabastati märgadest riietest, kuivatati ja kaeti soojalt kinni. Kalur andis poisile juua sooja teed, millesse ta kallas viina.

Juho toibus ja kõneles oma sõprade hädaohust.

Juhan ja ta poeg võtsid merehädalisile kaasa paar kasukat, naelalt tormilaterna ja astusid tormisesse õhe.

„Lähme Andrese poolt läbi, kutsume ta abiks, ega me kahekesi jõua sihukese lainetusega!“ seletas Juhan pojale.

Viieliikmeline päästemeeskond asus teele. Tugevarinnaline tursapaat surus end jõuliselt lainetest läbi ja rajas teed merehädaliste abistamiseks. Juhan istus rooli juures ja vahtis teraselt merd.

„Täna na kõva vesikaaretuul, küllap see jää triivib Suurrahu poole!“ arvas Juhan musti kihutavaid pilvi jälgides.

Rasked aerud tõusid ja langesid, mehed pingutasid, tullid kriiksusid, tuul vilistas kõrvus ja raske kalapaat murdis teed.

Rand jäi kaugemale selja taha ja akende tuled vilksid pimeduses hundisilmadena.

Õhk, vesil ja metsa aina kohises ja mühises ning mattis endasse kõik raskused ja ohked. Juhan pani käed lehrina suu ümber ja, kolmeni lugenud, kõlas kooris hüüe: „Ahoi! Ahoi! Ahoi!“

Ei mingit vastuhüüet.

Tuul laulis ja mustad pilverünkad kihutasid üle taevaalotuse.

Mehed pingutasid, aerud nagisesid. Lained löid paati vett, küürutavaile meestele selga.

Veel kord kõlas mürisev kolmekordne „ahoi!“

Ja jälle vastas tormi mühiin meeste hüüdele.

Meestesse sigines halb eelaimus. Võib-olla purunes jäätükk ja poisid leidsid külma haa. Või on nad nii külmunud, et nad ei jõua vastu hüüda?

Mida kaugemale jõudis paat rannast, seda vihasemad lained võtsid neid vastu.

Mehed vaikisid ja töötasid raskete aerudega, kas või lihaste ja kõõluste katkemiseni, sest nendest olenes merehädaliste saatus.

Sageli põrkas paat vastu jäätükke ja surus end nendest läbi. Nad olid õigel teel.

Jällegi mehed hüüdsid võimsa „ahoi!“

Nüüd kostis läbi tormi ulumise vastuhüüe, mis oli nõrk nagu hiire piiksumine.

Veel pingutamist, ja nad sõitsid „valge saare“ külje alla, mil kukitas kolm poissi.

Mehed hoidsid paadi vastu lainet ja Juhan õpetas, kuidas paati tulla.

Paadis pandi poistele kasukat selga. Nende külmunud näod elavnesid ja silmis lõi põlema rõõmutuluke — nad olid päästetud.

Jälle pingutasid mehed rasketel aerudel ja tugevarinnaline paat ründas ranna poole.

Mõnus toa soojus lõi tulijaile näkku, kui tupp tuli kuus meest jalgu järele vedades.

Järgmisel päeval teatas Andres poiste päästmisest linna nende vanemaile ja vana tagasihoidlik kalur tundis end ebamugavalt, kui teda tänati ja kiideti pisarsilmil taevani. Isegi paberraha taheti poetada krobelsisse töömehe pihku, kuid Andres lükkas selle tagasi ega võtnud, vaid pomises seejuures moka otsast: „Jäägu see arstimiseks. Ega me's raha eest, see ju iga inimese püha kohus teist õnnetuses aidata, küll Jumal tasub selle kord...!“

Poisid toimetati ühise autoga kodudesse ja ema õrnal hoolitsusel nad paranesid kiiresti.

Oli ilus päikesepaisteline päev. Varblased sädistasid tänavail. Õhk oli karge ja puhas.

Juho läks esimest korda pärast haigust välja jalutama. Käed taskus, müts pisut paremale viltu, näost kaame, ta vilistas, vaatles taevast, tuttavaid hoovivärvavaid, planke ja maju ning jõudis jõe juure, kõrgele raudsillale. Ta rinnutas käsi puule ja süvenes päikeses helkiva jõe ruttamise, pilk libises liivaseile jõekaldaile ja hiirekõrvul lehtmetsale.

Hea oli tunda, et kõik möödus õnnelikult. Selgena kerkis kujutus, kuidas ta võitles jääkülmas vees enese ja oma sõprade elu päästmiseks. Nüüd oli kõik möödas ja hästi!

Juho mõtles teistele. Ta tahtis neid jälle näha.

„Tere, mereröövel!“ hüüdis mitu häält läbi-segi.

„Oo, seal te oletegi, mõtlesin just praegu teile kõigile!“

Ka teised poisid rinnutasid käsi puule ja seisid seal neljakesi.

Nad vaikisid kõik.

Neli südant rääkis sel hetkel ühist keelt, mõteldes möödunud raskete hädaohule ja tundes erakordset rõõmu pääsmisest.

L. E. Kaing.

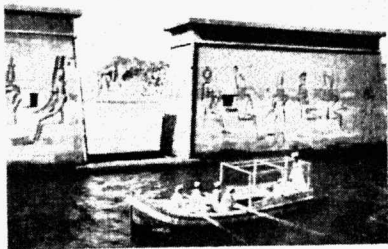

Reisikirjad

Egiptusest

(Järg)

Isise tempel Philae saarel

VI. ASSUAN.

„Te katsete sõita Assuani? Nüüd, suvel? Meie, kes me siin oleme sündinud ja üles kasvanud, tähendab harjunud kuumusega, me põgeneme esimesel võimalusel suvel Kairostki ja teie tahate sõita Assuani! Kes teist kannatab välja 50—60° pörguuumust? Talvel, jah talvel on teine asi... Siis pole vist üldse paremat ja tervemat paika maailmas kui Assuan oma kuiva kliima ja igavese päikesega. Nüüd aga, kesksuvel...“ ja paks Antoine, üks meie juhte Kairos, kehitas oma laiu õlgu ja vaatas meile tõsise imestuse ja teeseldud kaastundega.

Hoolimata neist vähejulgustavatest sõnadest me otsustasime siiski jätkata reisi ettenähtud lõppsihni — ja ei kahtsenud põrmugi: Luksor oli meid võlunud, Assuan pidi meid vaimustama.

Assuan, igivana Ülem-Egiptuse kaubanduslinn, mis oma asendi tõttu on veel praegu elavaks kaubavahetuse keskuseks Abessiinia ja Sudaaniga, osutus samuti vaikseks, sümpaatseks, umbes 17.000 elanikuga linnaks kui Luksorigi.

Ta asub põhjalaiuse 24° joonel, seega üsna Vähi pöörijoone lähedal. Meie pealinnast olime siis 35° lõuna poole nihkunud. Hea tükk maad, eks?

Kuna sõit Luksorist Assuanini kestab vaid 3½ tundi, siis ei väsitanud ega tüüdanud see meid. Maastik pakkus üldiselt sama pilti, mida võib alati näha reisi kestes Niiluse orus, kuid nüüd olid viljakandvad maaribad kohati palju kitsamad kui põhja pool; mõnikord rong sõitis läbi kõrvest, kus ei paistnud ei rohelisi põlde ega kõrgeid palme. Siis tundus ka suus peent liiva.

Tihedamini kui Alam-Egiptuses torkasid silma meile tundmata ehitusviisiga väikesed kirikud. Need on kohtide, vanade egiptlaste otsese järeltulijate, omad. Jaamahooned on enamjaolt uued. Neis on kasutatud kodumaa arhitektuurilisi motive: sambaid palmide või lootoskapiteelidega, dekoratiivseiks monumentideks on jumaluste sümboolid. See teeb need meeldivaks, tõendades, et ka siin on elustunud huvi oma maa mineviku ja kunsti vastu.

Assuanis me saime viibida ainult 7 tundi. Et mitte minutitki asjata raisata, olime kaasa kutsunud Abdallah, kes kahtlemata tundis Assuani vaatamisväärsusi niisama hästi kui Luksori omi. Ta näis ka siin kodus olevat, vähimasti ta oli hästi tuntud: peagu

igal sammul tervitas teda aupaklikult mõni fessi või turbanit kandev mees. Autod tõid meid ühe noobli nimega võõrastemaja ette, kus oli ette nähtud lühike peatus, et võimaldada meile end kohendada. Siin telliti ka lõuna valmis ja siis asusime uuesti sõidukeisse. Kaks meie seltskonnast ei riskinud süiski oma nahka halastamatute päikesekiirte mõju alla välja tuua. Nad jäid hotelli, kuid ei pääsnud ka siin oma saatus: üks neist minestas, teine nägi vaeva ta elluäratamisega...

Vaevalt olime Niiluse kaldalt lahkunud ja pöördunud mingisse kitsasse tänavasse vasakul, kui olid ka juba selja taga Assuani viletsate elanikkude viletsad elamud, mõned kirikud, kõrveliiivas asuv kurb kalmistu, siin-seal üleskerkinud maalilised araabia seikide haudade kuppelehitused. Tee viis mäkke. Auto-de tempot see ei pidurandanud. Nüüd meid ümbritsesid mäed. Ületasime igivana karavanide tee, kihutasime edasi. Ootamatu peatus: Abdallah tahab meid vist tutvustada millegagi. Me järgneme talle, kuid näha pole midagi, mis võiks peatust seletada. Umberringi mäed ja pimestav päikesesära. Kuum õhk rõhub. Aga sammuda on kerge ja tee on haruldaset sile. Vist viib see kuulsale Assuani graniidimurrule välja, sinna, kust vanad egiptlased oma hiiglakujudele, sambaile ja obeliskidele materjali said. Assuan on ju ainus koht Egiptuses, kus leidub graniiti.

Mu kõrva tabab sõna „obelisk“ ja siis silman Abdallah käskivalt allapoole suunatud kätt: nüüd mõistame, et kõnnime mööda Assuani kuulsat lõpetamata obeliski. Selle kolm külge on mäest välja raiutud, neljas on mäe küljes ja jääb sinna vist igaveseks ajaks, sest kes hakkaks nüüd veel lahutama 20 m pikka ja paarsada tonni rasket graniitblokki selle sünnipaigast.

Kõrveteed mööda läheb sõit kiires tempos edasi, ja see on hea: tuuletõmbuse tõttu on suhteliselt kergem hingata. Mõnikord, kuskilt kalju tagant, tuul puhub ootamatult kõvasti ja paiskab liiva ja väikesi kivikesi pooleni allalastud aknaklaasi vastu, näkku, sülle. Tunnen kõrve hingeõhku. See on kuum ja raske. Just kui praeahjust tulev kuumus? — Ei. Sellest tungiv kuumus on niiske, see aga, mis siin meile näkku puhub, on kuiv, raske, hingemattev kuumus. See lasub tervel kehal, see halvab tahtejõudu. Eeslil või kaamelil läbi kõrve ratsutada, nii kui Sakkara püramiidi

Assuani lõpetamata obelisk

juures mind valdas tahtmine? Mil-line meeletus!... Oli niisugune mõte üldse võimalik? — Ei! Tuhat korda ei! Palju mõnusam on istuda kaitstuna kinnises autos. Kuidas välja kannatada vabas õhus neid läbitungivaid, teravaid päikesekiiri? Need pistavad, need torgivad halastamatult... Kui hästi ma nüüd sain aru Ehnatoni-ageist päikese kujutusist, kus kiired lõpevad kätega. Iga niisugune kiir-sõrm tungib lihast läbi, on selgesti tunda, kuidas ta vajutab neid põlevaid sõrmi mu vaesele kehale ja peale. Ruttame edasi, ruttame edasi...

Mäed hakkavad juba nihkuma tahapoole. Org laieneb... Maapind on kaetud pragulise musta koorega. Kohati pistab sellest välja oma nina roheline ütlemata õrn rohi. Nähtavasti on neis kohtades millegi pärast säilunud rohkem niiskust. Üldse aga on seda musta kortsunud koort palju näha. Nüüd mõistan, miks vanad egiptlased nimetasid oma maad „keme“ — mustaks maak. Muide, see nimetus „keme“ olevat aluseks sõnale „alkeemia“, mis vanasti oli teataval määral ju „must kunst“, kuni sellest arenes uus teaduseharu — keemia.

See must koor pole midagi muud kui Niiluse kuu-
kuse muda, Egiptuse põldude ramm ja õnnistus, ta jõu-
kuse alus.

Uhel teeäärsel künkal näen poolküljeli suurt kaubaveopaati. Nähtavasti on Niilus selle veetõusu ajal siia toonud ja ka — jätnud. Küllap järgmisel üleujutamise ajal Niilus võtab ta jälle selga ja viib tagasi. Omanikule? — Kahtlane. Pigemini ta virutab selle esimese ta voolu takistava kärestiku hiiglakalju vastu.

Mõne hetke pärast tõuseb meie silmade ette saareke. Sellel on üksikud palmid, massiivsed püloonid, kõrged sambad. Philae saar. Isise tempel...

Abdullah kaasakutsumine osutus mõistlikuks ettevõtteks: meil ei läinud minutitki kaduma. Põlk Schellalile, Egiptuse raudtee lõppjaamale, kus ühtlasi asub ka Sudaani laevade sadam, — ja me istume juba Abdullah poolt üiritud paadis, mis meid noorte sõudjate laulu saatel viib kuulsale Philae saarele. Ma pistan käe Niiluse sooja, sogasesse vette, lasen seda libiseda läbi sõrmede; ma vaatan ikka kõrgemale tõusvale templile ja küsin endalt — on see tõelikkus, on see uni? Vist ikka tõelikkus, sest paat maandub, me väljume, sammume üle musta pakatunud koores, millest ma tükikese ära murrin, et seda mälestuseks kaasa võtta. Tükike kuivanud kõntsa? — Jah, sest see on Niiluse kõntsa...

Me vaatleme templit. Nüüd, kesksuvel, on see võimalik. Me käime ühest osast teise, me imetleme selle harmoonilist ilu, ta püloonidele ja seintele raiutud pilte, me pühendame mõtteid ta pühadusele, Isisele; me naudime teda. Meile on see võimalik, sest meie, väikesed kukrugra turistid, viibime siin kesksuvel, kui Niiluse vesi pole veel tõusnud. Need rikkad naeltemehed ja dollaridaamid, kes talvel siia tulevad, näe-

vad ainult uputust, veest paistvaid palmide latvu ja sammaste kapiteele...

Isise, lehmasarvedega ja päikesekettaga kujutatud jumalanna, tempelis panin tähele tahvlit, mille pealkiri teatas, et Prantsuse revolutsiooni 7. aastal Napoleoni ekspeditsiooni üks kindral jõudis siia oma väesadega...

Meie sõitsime päikese- ja tolmukaitsega varustatud kiirrongis. Napoleoni sõdurid marsisid kindlasti jala või ratsutasid eesliitel. Kui meid kõrvetas õhk ja päike, mis põrgupiina tuli siis neil kannatada! Ja peale kõige muu veel pärisrahva vaenulikkus ja peal-
tungid! Kui tihti võis siis kõlada käsklus: „Moodustada karree! Õpetlased ja eeslid keskele!“ See paneb nüüd muigama. Aga see naljakas käsklus oli tingitud otstarbekohasest vajadusest...

Sammume Isise templi kolonnidest mööda, millel peagu kapiteelide all selgesti on näha, kui kõrgele vesi üleujutamise ajal tõuseb. Küsid endalt kurvalt — kui kaua need kaunid hooned küll veel püsima jäävad? Mõned tõendavad, et olles igal aastal 4 kuud vee all, tempel, kiosk ja kõik teised ehitused on määratud hävimisele, teised väidavad, et vee mõjul liivakivid on muutunud veel kõvemaks, nii et nende ehituste iga võib pikem olla kui teiste vaaraoagetse oma. Eks tulevik näita, kel on õigus. Kui meie tsivilisatsioonile ja muinsuskaitsele nii suurt rõhku panevat ajajärku kord hukka mõistetakse, pole ju meid enam ammugi olemas...

Jõudnud tagasi kaunitult Philae saarekeselt, me võisime veel kord veenduda, kui võrd targasti me olime talitanud, kutsudes kaasa Abdullah. Bakšiši manguvad sõudjad ja lauljad oleksid meid vaevalt lasknud rahulikult istuda autodesse; Abdullah autoriteetsele sele-
tusele, et sõiduraha hulka on arvatud ka bakšišid, ei julgenud aga keegi vastu rääkida ega meid kauem tülitada. Kuigi nad olid ilmselt pettunud, me võisime takistamatult jätkata teekonda.

Lühikesel ajaga olime siledal maanteel, mis tõu-
sis kaunis kõrgele. Kui me autodest väljusime, avanes meie silmade ees imelik pilt: vasakul ja paremal kivide vahel hullas Niilus, vasakul kitsam, paremal laiem, ja otse meie ees oli 2 km pikkune sild. Kuid mitte harilik kaht kallast ühendav sild, vaid ühtlasi ka praegusa suurejoonelisim veevärk. 1912. a. lõpetati töö, mille eesmärgiks oli luua hiiglareservuaar Niiluse veu-
hulga reguleerimiseks ja seetõttu suurendada viljakasvatamise võimalusi kõrves. Inglased olid kava loojad ja läbiviijad ja nüüd peab see pais Niiluse veetõusu ajal kinni üle 2 miljardi kuupmeetri vett, et seda tarvitud järgi paarisaja vesivärava kaudu välja lasta ühes kogunenud mudaga, mis on väga tähtis põldude rammutamiseks. Tänu sellele hiiglapaisule saab nüüd Egiptuses 3 korda aastas põlde harida, tähendab, saab ka kolmekordset saaki.

See graniidist tamm on 43 m kõrge, alt 29 m, ülalt 7 m lai, millest 4 m võtab enda alla sõidutee.

Imelik tunne valdas mind, vaadeldes seda ainulaadset pilti — Niiluse kärestikule inimese geeniuse poolt ette tõmmatud riivi, mille vastu kõik ta jõud ja võimsus ei aita midagi.

Ilusat pilti pakkus ka parema! pool asuv väike asundus, kus elab paisu tegevusega seotud personaal — insenerid, ametnikud, töölised. Majad asetsevad tiheda palmide ja teiste puude kroonidest moodustatud katuse all. Igatahes peab see roheline katus raskeid elamistingimusi palava päikese all tunduvalt kergendama.

Hotellis ootas meid rikkalik ja maitsev lõunasöök. Seda nautides me panime tähele akende all tülitse-
vaid postkaartide ja mälestusesemete müüjaid, keda

ei lastud sisse enne kui meie — turistid, valged, eurooplased — polnud lõpetanud oma einet.

Neid väikesekasvulisi, pruuninahalisi kõhnu mehikesi oli mitu: ühel oli käes 2 väikest krokodillitopist, teistel pärleid, käevõrusid, korvikesi. Nad kartsid vist, et kõiki ei lasta sisse, seepärast nad olid ärevuses ja püüdsid üksteisest ette jõuda. Üks kaaslasist ostis väikesest krokodilli, kõik — postkaarte. Ühe mustanahalise valges riietuses mehikese käevõru käis käest kätte: ta oskas seda nii osavasti kiita, et kõigil tõusis himu seda omandada, kuid küsitud hind — 50 piastrit — sundis seda laia, hõbedast, kaunis omapärast Nuubia ehet, ikka edasi andma. Lõpuks sattus see teise mehikese kätte, kes teda uuesti lasi ringi käia juba palju odavamal hinnal, kuid ostjat ei leidunud siiski.

Lõunale järgnes midagi, mis oma ilu ja meeleolurikkuse tõttu jättis unustamatu mulje.

Kahe purjega paadis me liuglesime Niiluse kaldalt keskvoolu poole, et sõita Elefantine'i saarele. See asub Assuani vastas ja seda kroonib suur paleetaoline chitus. See on Savoy hotell. Me näeme selle kinnilöödud aknaist, et see on suletud, ja arvame, et see on suve tõttu. Aga meile seletatakse, et see pärast maailmasõda pole üldse oma uksi avanud: nüüd ei olevat enam nii rikkaid inimesi, kes jõuaksid mitte ainult komfordi, vaid ka luksuse eest maksa, ja terve ettevõtte on seisma jäänud mittetasuvuse pärast.

Seni olime Niilust näinud vaiksena ja heatahtlikuna, mugavana, pisut laisana, siin me näeme teda ärevuses, pahasena, otse vihasena. Talle nähtavasti ei meeldi kaldast kaldani ulatav kaljude rägastik: ta valab kohati hiiglajõuga oma vett madalamate kaljude üle ja peksab oma lained vahuks kõrgemate külgedel. Ma silmitsen huviga neid tasast Niilust pahan-davaid musti kivimürakaid. Nad näevad välia kui tardunud fantastilised koletised, kellede selgade ümber tantsivad Niiluse vood. Mõned neist on vood aastatuhandete jooksul teinud siledaks ja ümaraks, teised on olnud trotslikumad ja vastu pannud lainete poleerimistööle, jäädes teravaks ja kandiliseks. Niilus keerleb nende ümber, pritsib vahtu nende selgadele, jookseb mõnes kohas pisut tagasi, et siis veel suurema hooga uuesti kallale tungida ja neist võitu saada. Asjata... Ja väsinud võitlusest, kuid ikka veel pahane, ta voolab edasi ja ta ärritus annab end tunda ka meie paadile.

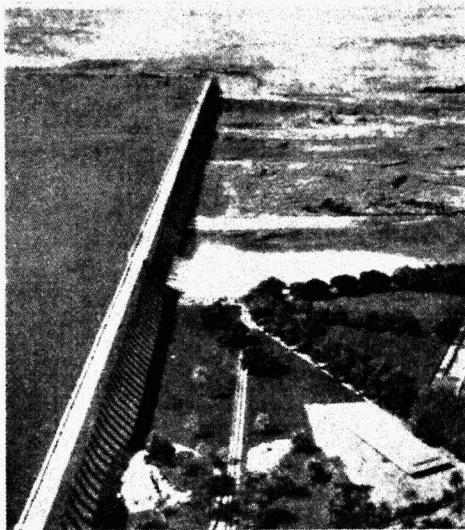
Tüürimees peab olema meister omal alal, et siit läbi saada ebameeldivusteta või õnnestusteta. Meid tüürib vist üks niisugune vilunud, kindla käega mees, kellele on tuntud Niiluse kapriisid. Paat tahab kord tantsida, kord küljeli heita, aga ta oskab talle ruttu tasakaalu tagasi anda ja äparduseta me peatume Elefantine'i põhjapoolses, madalamas osas. Muuseas, ma olin ainuke, kes Niilusele pidi väikesest ohvri tooma: oli see nüüd ootamata tuulepuhangust purjes või salakavalast voolust, kus meie paat rohkem kui meile meeldis küljeli vajus, igatahes tasakaalu saavutamiseks ma instinktiivselt tegin äkilise liigutuse vastaspoole, mille tõttu mu kingakonts tallast eraldus ja mul hiljem tuli longata. Ka päike tegi mulle Assuani liiga: mu huuled olid niivõrd pakatanud, et teised noolhirmunult mult küsisid, kas ma olen ehk haige. Üks kaaslasist ulatas mulle aga sõna lausumata kreetoosi, mille põhjast ma veel niipalju „mokamääret“ sain et „kuumuse haigus“ paati tunni pärast oli jäljetult kadunud.

Assuani esimesed asulad olevatki Elefantine'i saarel olnud: neist on säilinud vaid varemed. Arvatakse, et egiptlased vanasti olevat siin esmakordselt näinud elevantide ja nende järgi ka saarele nime annud. Kui aga keegi mulle seletaks, et saar on saanud oma

nime sellest, et Niiluse voogudest paistvad mustade kaljude kontuurid meenutavad hiiglaelevantide selgi, uskusin ka seda.

Me peatume Niiluse vee mõõtja juures. See on kitsas jõega ühenduses seisev kaev. Alla viib trepp. Seintel on skaalad; vesi peab tõusma 16 greeka jala kõrguseni, et terve maa saaks õnnistuse osaliseks, et saak oleks hea. Juba 4000 a. enne Kristuse sündi on siinkohal Niiluse vee tõusu jälgitud ja mõõdetud. Ja siit saadetakse teadete järgi vee kõrguse üle röömutasid või kurvastatud Niiluse oru elanikud. Sest vee kõrgusest olenes üleujutatud piirkonna suurus, sellest olenes saagi suurus ja viimasest omakorda riigi tulu.

Elefantine'ist sõitsime teisele kaldale. Siin õnnestus mul jälgida pikemat aega teist igivana Egiptuse niisutamisseadeldist — sakijet. Deltast kuni Assuani olin vaguni aknaist neid näinud määratult arvil töötamas, hariikult laiade sikomooride all. Härjad, pühvlid, kaamelid ja eeslid, käies ringi, panevad liikuma horisontaalse hammasratta, mis omalt poolt paneb käima vertikaalse ratta, mille küljes on savist kruusid. Ratta keerlemisel need täituvad allapoole sattudes veega ja tõustes kõrgemale tühjendavad

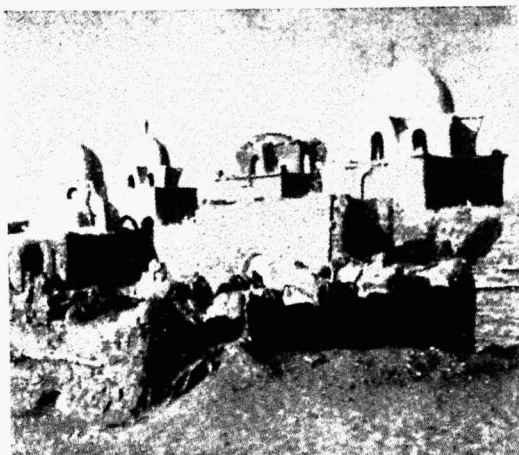
2 kilomeetri pikkune tamm Niilusel

kruusi sisu erilisse torusse, mille kaudu vesi jookseb põllule. Hommikust õhtuni, õhtust hommikuni kriuksuvad need puuseadeldised, ööd ja päevad töötavad fellahid (maaharijad, talupojad) ja loomad põldude niisutamisel.

Arvatakse, et vaaraode ajal neil oli raske elada. Kuid siis neil tuli töötada põldudel ainult pärast Niiluse üleujutamist saagi koristamiseni; nüüd Assuani, Kairo ja teiste paisude tõttu on võimalik vee kõrgust reguleerida ja 3 korda aastas saaki saada. Tähe-dab, töö käib vahet pidamata. Ons neil nüüd kergem?

Ka siin käis ükskõikse ilmeaga härg pikkamisi ringi, ikka ringi, ja vahet pidamata vajusid vee alla kruusid ja tõusid sealte ääreni täidetuna, et kallid märjuke kohe välja valada ning uuesti kaduda. Me ei küsinud, kui mitu tundi üks loom järgemööda ringi käib, kui kaua ta üldse vastu peab, kas ta oskab veel sirgjoones käia.

Heitsime pilgu ka siin elavate nuubialaste onni. See oli peagu pime ja lage ruum. Perekond —

Araabia šekide hauaehitused

mees, naine, paar last — kükitas seina juures, millel rippus paar keedunõu. Oli näha veel paar matti — ja muud polnudki. Siin vist ei koguta ei varandusi ega tagavarasid...

Siis istusime jälle paati ja nüüd tuli ilusaim läbielamus Assuanis. Me peatusime jälle saarekesel, mis mulle meeldis kui paradiisi aed. Ta õige nimetus on aga lord Kitcheneri aed.

Väljunud paadist, me sattusime kohe puude varju. Ja see roheline katus, lillede lõhn, värske rohi oli nii kosutav, nii kaunis, et hingamine läks kergemaks ja terve keha just kui oleks äkki vabanenud kuumast ja kuivast kõrveõhu rõhust. Siin polnud näha päikest ega tunda selle mõju. Puud olid kõrged, lehesitik tihe ja lai. Seetõttu ükski päikesekiir ei tunginud rohelisele maa-alusele. Siiski polnud siin pime, nagu meie tihedates kuusemetsades; siin valitses mingi imeilus hämarus ja jumalik jahedus. Pikka teed kõndides, mis läbibast saart ühest otsast teiseni, panin tähele mitut juba Aleksandrias ja Kairos nähtud puude liiki, aga rohkem mulle seni tundmatuid puid. Kõigil neil olid visiitkaardid ladinakeelsete nimetustega ja päritolumärkusega küljes. Suurema osa kodumaaks näis olevat troopikavöönd. Siin sain teada, et tulipunaste õitega puu, mis meid Aleksandrias nii võlus, on pärit Madagaskari saarelt. Ka imetlesin ma lilli. Need polnud tundmatud eksootilised lilled — ka meil kasvavad floksid, tsinniad jne., kuid siin imponeeris nende suurus. Nad on hiiglased, võrreldes meie omadega.

Paat ootas meid juba saare teises otsas kui me, kustutanud janu selge veega, läksime kõrgelt kaldalt alla randa. Istudes paadis ma paitasin vee ääres kasvava floksi hüglaoisi ja jätsin nii jumalaga meeleolurikka lord Kitcheneri aiaga ja Assuaniga, sest nüüd algas tagasisõit ja meil tuli pööraselt rutata, et saabuda õigeks ajaks rongile.

Hotelli hallis ootasid meid juba krokodillipogade, postkaartide ja käevõrude müüjad. Kõhn harva musta habemega mehike, kes lõuna ajal nõudis Nuubia käevõru eest 50 piastrit, pakkus seda nüüd 20, siis 15, siis 10 piastri eest müüa. Keegi ei tahtnud temaga tegemist teha. Siis ta tuli minu juure. Ta palus osta „haruldast“ käevõru ja võib-olla oleksin ma vastutulelik olnud, kui mul oluks rohkem kui 1½ piastrit peenraha. Vahetamiseks polnud aega, kelleltki laenamiseks ka mitte, sest kõigil oli küllalt askeldamist

oma asjadega, ja kui ma talle otsekoheselt ütlesin, et mul on vaid 1½ piastrit, vaene mehike vihastas ja ütles, et ma ta üle naeran.

Tänu meie energilise juhi vilumusele ja oskusele, kes juba reisi esimesest päevast korraldas asju kiiresti ja õnnelikult, me jõudsime õigeks ajaks jaama.

Kui ma kupees istusin, tulin veendumusele, et olin terve päeva olnud kuumusest uimane. Kaitseprillid olin ma vaid kord silmadelt võtnud, et näha õiget kõrvekoloriiti, kuid silmad ei kannatanud seda sära, mis kiirgas kividest, õhust, taevast ja maast. Nüüd piinas mind uuesti janu. Abdullah oli lubanud meile muretseta arbuuse. Lõpuks sain ka mina kusagil jaamas 3—4-kilolise palli kätte.

Siin Egiptuses ma hakkasin vägagi hindama seda imelikku vilja, mis kasvab veevaesel soojal maapinnal, on aga täis magusat vett ja jahe. Me söime arbuusi mitmet moodi: kes löikas ta neljaks ja sõi ühe tüki teise järele, kes löikas ülalt tüki maha ja puuris ta punase mahlaka sisemuse lusikaga välja, kuni lõpuks sai pikerguse kausi mälestuseks, kes löikas sellest paksud viilud, sõi punase liha isu ja januga, koorega aga hõõrus käsi ja kaela. Tõesti, arbuusi koor jahutab väga nahka. Vähiimalt Egiptuses.

Luksori jaamas meid tervitasid eelmise päeva tuttavad — limonaadimehed ja nende veel paremad tuttavad — turistide mälestuseseemetega varustajad. Nüüd olid kõik Ramsesid ja Amenhotepid, nende abikaasad ja skarabeused palju odavamad, kuid keegi meist ei soovinud neid enam. Väga südamliselt me jätsime Abdullah jumalaga ja tänasime teda tõsiselt ta vaeva eest. „Abdullah ei taha mitte oma kasu taga ajada, Abdullah tahab, et ta kliendid oleksid temaga rahul,“ ütles meile see haruldane mees ja kinkis iga-ühlele väikese skarabeuse, mida ta oma taskurätiku sõlmest — tal oli tööpoollest taskurätik — välja keeras... Kas hakkab teda tarvitada amuletina või pitsatina, nagu vanad egiptlased seda pühakspeetud põrnikat tarvitasid, ei tea ma veel ütelda.

Kupee akna juurest ei tahtnud lahkuda keegi araablane, kes mulle tüütavalt peale käis, pakkudes müüa mingit pärlitest, skarabeustest ja väikestest hieroglüüfidega ilustatud tahvlikestest koosnevat keed. Ta nõudis selle eest 5 piastrit. Mul polnud aga rohkem kui 1½ piastrit ja ma tahstin need hoida arbuusi ostmiseks enne magaminekut.

Kuid uinuda mul tuli siiski arbuusi maitmata: kui rong hakkas liikuma, pistis Mohamed või Ali-Baba või kuidas ta nimi võis olla, kee lihtsalt mu vasakusse kätte, võttis paremast 1½ piastrit ja kaup oli tehtud...

M. N.

(Lõpp.)

Skarabeus, v. egiptlaste püha putukas

VI.

KUIDAS MA KÜLASTASIN SEEMNEKORJAJAID. Hirmus loom. — Röövlipesa hävimine. — Villas kinni. — Õnnelik pääsimine. — Lähen reisima. — Seemnekorjajail külas. — Lahkun oma headest sõpradest.

Elasin kaua ruugete juures vangis, kus tuli töötada nagu oma koduski. Kord, paigutanud nukud ja vastsed vanuse järjekorras, me sulgesime väravad ja heitsime magama. Öösi aga juhtus kohutav sündmus. Ma ei või seda praegugi hirmujudinateta jutustada. Röövlite linn hukkus! Majad, müürid, terved tänavad lendasid igasse ilmakaare laiali. — Ärkasin, kargasin jalule ja pidin hirmust peaaegu hulluks minema. Minu ees oli määratu suur koletis. Ta oli mitu korda suurem kui kogu meie linn. Peletis oli tohutu suure peaga ja üleni karvane. Oma koledate käppadega ta kaevas meie linna, loopis kõik segi ja õgis ära, mis talle aga ette juhtus. Ta neelmas olid juba paljud ruuged laiskvorstid leidnud elu lõpu, kui ta jõudis nukkudeni. Tormasime ta kallale ja hammustasime teda valusasti, kuid ta ei pannud meie pisteid täheleegi.

Takerdusime ta paksus ja karvases villas justkui tihedas padrikus, jõudsime tal ihuni ja muudkui hammustasime. Mõned uljamad pugesis talle ninasõõrmeisse ja hammustasid teda ninast nii valusasti, et ta mõirahtas korra ja pani pead raputades metsa poole liduma.

Karjusin: „Hüpake nüüd kõik maha!“ Kõik hüppasidki. Katsusin ise sedasama teha, kuid kus sellega! Ma olin ta tihedasse villa nõnda kinni takerdunud, nagu kärbes ämblikuvõrku. Püüdsin kasutada kogu oma jõudu, kuid kõik oli asjata: koletis sõidutas mind endaga kaasa. Mida ma sel ajal tundsin, seda suudab arvatavasti igaüks kujutella.

Kaua kandis ta mind. Nähes, et ma ei suuda end siit karusmantlist lahti harutada, ma hakkasin närima ta karvu ja kukkusin äkki maha, õnnetuseks just sel hetkel, kui ta solas läbi käredate voolulise jõe. Uppumissurm oli silmaga näha.

Käre vool lennutas mind hirmsa kiirusega alla jõge. Ühel käänakul märkasin voogudesse kukkunud lehte endast mööda ujuvat. Tegin viimse meeletliku katse ja mul õnnestus kuidagi ronida selle pinnale. Hoidsin end nii kõvasti kui sain, et lained mind uuesti lehelt külmadesse märedate voogudesse ei pühiks.

Minu laevasõit lõppes aga järsku. Ma ei saanud veel kuigi kaua lehel purjetada, kui see pörkas äkki vastu kaldalt vette ulatuvaid puujuuri. Kasutasin seda hetke ja ronisin kaldale. Ma olin pääsenud!

Kuivatasin end ja hakkasin siis edasi minema. Aga kuhu?.. Ma ei teadnud seda isegi. Sammusin kaua ja jõudsin lõpuks paikkonda, mida ma polnud kunagi varem näinud. Kuskil polnud näha metsa ega meie linnu. Ümbrus oli täiesti võõras ja omapärane. Olin kuskil ülal mingisugusel määratu suurel väljakul, alt aga, niikaugale kui silm ulatus vaatama, paistis ääretu veteväli, mil kiikusid imelikud suitsvate sammastega ujuvad ehitused. Müra ja kära mu ümber väljakul oli kõrvulukustav, kus tiidsasti askeldasid mingisugused suured mustad kogud, midagi viies ja tuues, midagi tõstes ja kandes. Tundsin neis ära inimesed, sest metsas elades olin neid sageli näinud. Sageli nad tulid meie pesi lõhkuma ja viisid ära meie nukke, oma puurilindudele söögiks, nagu ma seda vanemalt töölisilt kuulsin. Sellaseina, oma vaenlasina, õppisin siis inimesi tundma. Ja nüüd viibisin nende hulgas — sadamas, nagu nad seda kohta nimetasid.

Siin, sadamas, maas mu ümber vedeles ja oli laotud üksteise otsa kotte, kaste ja tünn. Need mind ei huvitanudki, küll aga lõhnad, mis tõusid neist esemeist. Neist suutsin kergesti eraldada ühe, mis eriti mu tähelepanu paelus ja oli magus ning isuäratav. Olen alati olnud kirglik maiasmokk ega suutnud seegi kord kiusatusele vastu panna. Läksin lõhna järgi ja pugesis kitsa praokaudu sisse. Vaevalt sain seda teha, kui tundsin, et mind tõstetakse ühes selle esemega üles ja kantakse kuhugi. Tahtsin ruttu välja lipsata, kuid oli juba hilja. Sain sest esemest välja alles siis, kui meie suitsva sambaga ehitus juba liikus

Juba vara hommikul nad läksid seemneid korjama

ning sadamat sest lahutas määratu veteväli. Maale pääsimine polnud enam võimalik ja vastu tahtmist pidin jääma sellele ujuvale chitusele, mis liikus kiiresti edasi. Kuulsin enda ümber hääli — inimesed kõnelesid „laevast“ ja „merest“. Viimased elamused olid mind ära väsitanud; pugessin kuhugi prao vahele ja jäin magusasti magama.

Kui ärkasin, ei saanud ma esmalt aru, kus olen. Hõõrusin uniselt silmi, tulin oma peidurkast välja ja silmitsesin ümbrust. Oli hommik ja ma olin merel, ikka alles sel ujuval hiiglaehitusel.

Ma ei tea, kui kaua mu reis kestis. Näis, et sel ei tulegi lõppu. Kuid kui ühel õhtul magama heitsin ja järgmisel hommikul ärkasin, leidsin laeva seisvat kuski tundmatus ja võõras rannas. Suurem osa reisijaid oligi juba maale läinud. Ronisin ka kõrgist laevalaele ning sealt ruttu maale. Jõudsin maale ja hakkasin edasi minema — kuid kuhu, seda ei teadnud ma praegu isegi. Ka siin askeldasid inimesed sadamasillal ja kõnelesid oma keeli, kuid nende kõnест ma ei saanud sõnagi aru. Sellest ja mõnest teisest tunnusest ma järeldasin, et olen sattunud täiesti tundmatule, võõrale maale. Kui kaugel võisin olla oma kodumaast? Vististi väga kaugel. Mäletan selgesti, et kodumaalt lahkudes olid puud juba kuldkollased ja et oli saabunud vilu ja vihmane sügis. Kuid siin polnud sügisest veel jälgegi näha. Puud olid alles lehis ja päike naeratas sinetavast taevast — mere kohal, mis oli veel sinisem kui taevas.

Läksin südisti edasi ja pidin vist olema käinud

juba väga kaua, kui märkasin, et paikkond läks metsasemaks, et maastik järsku muutus. Kuidas ma rõõmutsesin, et nägin jälle metsa!

Mõtteid mõlgutades läksin edasi ja nägin äkki hakkavat paistma üht siitmaa sipelgate linna. Rõõmutsesin, et saan näha oma sõsaraid ja sugulasi.

Olin juba jõudnud nende linnani. Nägin selle ümber töökad rahvast kibedasti askeldavat ja jäin äkki hämmastanult seisma. Mu silmle avanes pilt, mis oli nii uudne ja omapärane, et see ei lähe mul kunagi meelest. Ühe kõrge taime otsas istusid sipelgad ja raputasid kõigest jõust selle viljakobarat, nõnda, et sest seemneid maha rabises; teised ronisid mööda taime vart üles ja, jõudnud pärale, tegid sedasama mis olid teinud eelmised; kui see aga ei õnnestunud, nad lihtsalt lõikasid seemnekupart kandva võrse maha. All ootasid teised töölisid ja kandsid mahavarisenud seemned kohe pesani, kus kolmas tööliste rühm need vastu võttis ja aitasesse paigutas. Ma olin nõnda süvenenud sesse imeteldavasse vaatepilti, et enne ei märganud, kui olin juba piiratud suurist pruunest sipelgaist. Olin taas sattunud vangi.

Nad tulid mu juure, hakkasid mind nuusutama ja puudutasid mind oma tundlatega.

„Mis te nuusutate, kas te ei näe, et olen samasugune töökas sipelgas kui teiegi? Sattusin siia vastu tahtmist kaugelt maalt, meie linn hävitati ja elu on mulle ainult veel piinaks. Kui te mind tahate ära süüa, tehke ruttu, palun!“

„Mis te'nd, mis te nüüd ometi kõnelete! Ega's me ometi pole mõned „inimsööjad“.“

Palume, olge nii lahke, tulge meie linna, vestleme pisut teiega ja püüame teid aidata, kui see meil on võimalik. Me oleme valmis igauht aitama. Anname teile kehakinnitust, puhake end ilusasti välja, ja kui teile meie juures ei meeldi, võite minna, kuhu tahate. Me oleme rahulikud elanikud ega solva kedagi.“

Elasin nende juures mitu päeva ja tutvusin lähemalt nende majapidamisega. Need olid suurepärased päevad. Mu vastu oldi väga sõbralik ja hoolitseti, et mul millestki ei pidanuks puudust olema. Need põllumehed-terakorjajad olid tõesti head ja väga targad sipelgad. Nad töötasid väga usinasti ja elasid jõukalt.

Juba vara hommikul nad läksid oma seemneid korjama. Terved aidad olid neil vilja täis.

Nende linn oli määratu suur, see asus peamiselt maapinnal, viljaaidad aga sügavas maa sees. Peale viljasäilitiste neil olid veel suured lastetoad vastseile ja nukkudele ning toad vanemaile. Kõik oli nende juures eeskujulik ja nad elasid väga jõukasti. Linn oli eeskujulikult puhas. Vähihmagi jäitsee nad kõrvaldasid pesast ja ladusid linnuse lähedale hunnikusse. Nad ei korjanud

ainult selle taime seemneid, mille otsas nende linna jõudes nägin neid töötavat, vaid nende viljaladudes oli ka mitmesuguste teiste taimede seemneid. Kus polnud viljapõlde lähedal, nad leppisid seemnetega, mis suutsid nende nõudeid rahuldada ja kasvasid siinsamas pesa lähemas ümbruses.

Kõike seda oli väga huvitav tähele panna ja tundma õppida. Kuid, hoolimata sellest, et minu eest siin suurepäraselt hoolitseti ja püüti mu vähimatki soovi ette aimata, ma tundsin suurt koduigatsust.

Ma otsustasin, maksku mis maksab, pöörduda tagasi kodumaale, jõuda oma kodulinna. Jätsin jumalaga oma head sõbrad, tänasin neid külalislahkuse eest ja valmistusin reisile.

Teadsin nüüd, et olin külastanud oma Lõuna-Prantsusmaa sugulasi, ja et pääseda kodumaale, pidin jõudma kuhugile sadamasse ja mõne laeva üles otsima. Kodumaale ma aga nii pea siiski ei pääsnud...

VII.

LEHELÕIKAJAD JA EESKUJULIKUD AEDNIKUD.

Uued seiklused Lõuna-Ameerikas. — Milleks neile oli vaja lehti. — Aednike linnas. — Kimbatuses. Andestamine.

Läksin kiiresti mööda metsa edasi. Määratu suured puud, rohud ja oksad takistasid mu teed. Mu jõud kippus nõrkema, kuid ma ei tahtnud puhata. Viimaks hakkas mets harvenema ja meri eemalt paistma. Öhtupoolikul jõudsin sadamasse.

Siin oli palju laevu, kuid mul polnud aimugi, missugune neist läheb minu kodumaale. Valisin välja ühe hästi suure. Laeval ronisin kuhugi pimedasse ruumi, mingisuguste kottide ja kaubakastide vahele, ja jäin ärasõitu ootama.

Mida kõnelda nüüd sellest reisist? — Ma mõtlesin, et sel ei tule kunagi lõppu. Olime juba väga kaua sõitnud, kuid laev ei peatunud ikka veel. Reis kestis igatahes nii kaua, et meie linnas mu kodumaal võinuks julgesti kooruda munast noor sipelga vastne, elada ära oma esimese lapsepõlve ja jõuda nukuikka. See on igati väga ebataipne ajavälte määramine, aga või meie, sipelgad, siis aega teisiti mõõta oskame. Reis kestis igatahes väga kaua.

Viimaks ometi lõppesid need igavad päevad. Ruumi uks, kus ma olin peidus, tehti lahti ja hakati kaste ja kotte välja viima. Pugesin ruttu ühte kasti ja lasksin end maale kanda.

Jõudnud nõnda maale, hakkasin silmitsema oma ümbrust. Kuulsin nimetatavat Lõuna-Ameerika

kat ja Brasiiliat. Kuid mis maa oli see Lõuna-Ameerika või mingisugune Brasiilia? — Sellest polnud mul vähimatki aimu. Niipalju oli mulle siiski selge, et minu kodumaa see ei olnud, sest minu kodumaad nimetati Eestiks.

Ruttasin ära kärarikast sadamast, otsima mulle nii armast metsavaikust. Pika matka järele märkasin eemal puude rohelist.

Minnes edasi panin hämmastudes tähele, et siinsetel puudel oli väga imelik ilme: nende lehed olid nagu kunstlikult teritatud ja mõnel neist olid

Nad ronisid mööda puud üles

säilinud ainult rootsud. Varsti sain selle mõistatuse jälile. Nägin äkki kummalist ja huvitavat pilti. Viljapuude poolt lähenes terve rodu suuri sipelgaid, kes kõik kandsid, nagu vihmavarju pea kohal hoides, endast ligi kolm korda suuremaid mündikujulisi lehetükke. Vastassuunas liikus tühjalt puude poole samasuguses madujalt looklevas rongkäigus teisi sipelgaid. Jõudnud puudeni, nad ronisid mööda puid üles — taimed, sõna tõsisel mõttes, olid lähimas ümbruses (neist pruunest olendeist kaetud. (Järgneb.)

Eeldame, et kõik „Meie Nooruse“ ümber koondunud noored on suured raamatuseõbrad. Küllap mõnigi on vangutanud pead: raamatuid ilmub nii palju — mida neist ometi eeskätt peaks lugema?

Raamatunädalal kirjutasime: „Pahatihti kipume kõrvale jätma tõsisemasisulised ja väärtuslikud raamatud ja ahmime tühist ning labast n.-n. turukirjandust. Ei ole tähtis lugeda palju ja kõike, vaid tähtis on süvenedes lugeda head kirjandust.“

Uus osakond „Mida lugeda?“ püüab aidata oma noori sõpru raamatutevallas orienteerumises, avaldades lühülevaateid noorte huvidele vastavast väärtuslikust uudiskirjandusest.

Toimetus.

Kaks raamatut loomadest

Maitsed on mitmesugused; ühele meeldib see raamat, teisele teine. Lugesid loomadest aga loevad peaaegu kõik noored huviga. Kas olete juba tutvunud Eerik Laidsaare teosega „**Kapten Tuks**“ (K. o. ü. „Loodus“)? Elavalt ja mõjuvalt kirjutatud jutustuse peategelaseks on arukas hundikoer, kes väikese kutsikana satub inseneriväeosa kasarmusse. Nimeks antakse kutsikale Tuks; vähehaaval muutub „mustjashall karvane pundar“ ilusaks ja tubliks „reamees Tuksiks“ ning tõuseb aastate jooksul ametiastmestikus oma teenete tõttu kuni kapteni aukraadini... Lugu vaprast ja leidlikust Tuksist pole väljamõeldis. Inseneripataljoni kasarmud asetsevad Nõmmel, ja paljud Nõmme elanikud on Tuksi oma silmaga näinud ning mäletavad, kuidas ta käis kioskist ajalehte ostmas või kuidas ta elektrirongiga Tallinna sõitis. Neil sõitudel oli Tuksi käitumine väga omapärane. Muidugi teadis ta, et tal õigust polnud ilma piletiga sõita, ja oli seepärast natuke

häbelik. Ühtlasi näis ta aga uskuvat, et temasugune tähtis koer mõnel määral ikkagi õigustatud on rongi kasutama jänesenagi. Häbelikkusest hoolimata oli siis Tuks rongil sõites üsna iseteadlik. Ega konduktorid teda tülitanudki: „sõdurite koer“ oli ju neile kõigile tuttav. Ka enamik sõitjaid tundis Tuksi. „Juba sul on jälle Tallinnas asju ajada!“ tervitas teda nii mõnigi. Ja Tuks vastas hooletu sabavibutusega; saba liputada suvatses ta üksnes oma lähimaile sõpradele. Kõik ta sõbrad kuulusid sõjaväelaste perre.

Ka Tuksi sõpradest jutustab Eerik Laidsaare raamat: noorsõdureist, reameestest, veltveebleist, ohvitseridest. Küllap need sõjameeste elu ja sõduritüüpide kirjeldused valmistavad rõõmu mitmelegi poisile, — kirjeldab ju autor meie oma sõdureid ja eesti sõjameeste kasarmuelu.

„Kapten Tuksi“ kõrval tahaksin tähelepanu juhtida veel teisele raamatule, mis jutustab loomadest. Selle jutustuse peategelasteks on kaks koprapoega, Tšikanii ja Tšilavii. Raamatu autoriks on Wa-Sha-Quon-Asin ehk Hall Oökull, suur loomade ja looduse sõber Põhja-Ameerikast. Raamat on inglise keelest tõlgitud ja kannab eesti keeles pealkirja „**Suur-Väike ja Päril-Väike**“ (Kirjastus „Külv“). Kahe aasta jooksul on seda raamatut kümnesse keele tõlgitud, — seda juhtub väga väheste raamatutega!

Mis on Halli Oökulli teose suure menu põhjuseks? Miks meeldib see raamat noortele ja vanadele, harituile ja vähemharituile, linna- ja maainimestele? Kõigepealt küll oma lihtsa ja sõbraliku jutustusviisi pärast: autor jutustab olendeist ja nähtustest, mis talle südame lähedased on. Ainult sellaseist asjust saabki hästi jutustada; teate ju omast käest, et kuulajaid saab kaasa haarata

vaid siis, kui ise kogu südamega oled kaasa kistud.

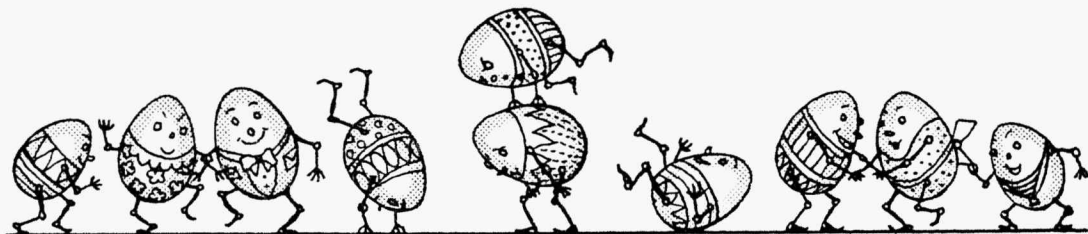
Halli Öökulli raamatu suure menu teiseks põhjuseks on kirjeldatud sündmused ja olud. Suurel-Väikesel ja Päris-Väikesel on lühikese ajaga palju ebatavalisi elamusi. Nad tutvuvad seejuures väga mitmesuguste inimestega, kellest ainult mõned on halvad ja hoolimatud. Suures enamikus on inimesed head; Suur-Väike ja Päris-Väike leiavad sõpru väljaspool oma kodumetsigi, rääkimata neist kahest truust sõbrast, kes neid võõrsilt kodumetsadesse tagasi toovad. Koprapoegade kaheks ennastalgavaks sõbraks on Šapian ja Sajo, kaks indiaani noorukit, — kas tarvitseb mul raamatu soovitusel rohkem ütelda? Vist mitte: indiaanlastest olete

ju kõik huvitatud. Ja nende indiaanlaste vastu siin maksab huvi tunda.

M. Sillaots.

Toimetusele tulnud kirjandus.

- Hall Öökull: Suur-Väike ja Päris-Väike. „Külv“ 1938. Hind Kr. 2.20.
 Marta Sillaots: Matkamehed. E. Kirj. Kooperatiiv 1938. Hind Kr. 1.85.
 R. Kipling: Kauneimaid lugusid taeval all. E. Kirj. Kooperatiiv 1938. Hind Kr. 3.75.
 G. Geijerstam: Minu poisud. E. Kirj. Kooperatiiv 1938. Hind Kr. 1.75.
 A. Daudet: Jutustusi. E. Kirj. Kooperatiiv 1938. Hind Kr. 2.75.
 C. Collodi: Pipi ehk roosa ahvike. E. Kirj. Kooperatiiv 1938. Hind 90 senti.
 HaVe: Värvin ja õpin. 8 vihku värvimisraamatuid. K. o.-ü. „Loodus“ 1938. Hind à 35 senti.
 Helmi Mäelo: Tänapäeva Ameerika (Elav Teadus nr. 78) E. Kirjanduse Selts 1938. Hind Kr. 1.—.

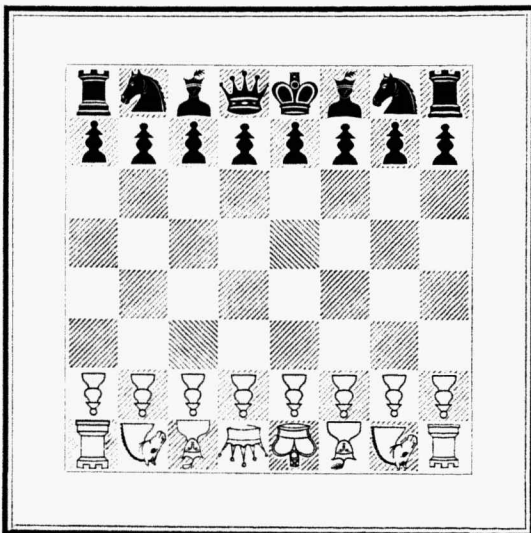

„Nupuvõtteid“

Male

Toimetaja A. Burmeister.

Õppige mängima!

Meil oli juba juttu märkimisviisist, nii et me tähti ja numbreid diagrammi äärele ei märgi. Malemäng jagatakse: Mäng kahe isiku vahel laual ja pimesi; ülesanded ja lõppmängud koostatakse selleks, et mängijaile anda kogemusi. Üksikute kogemuste, piltide, varal tekib aga peas keerulisem protsess — kombinatsioon. Nii on meie parim mängija suur ülesannete ja lõppmängude koostaja ja lahendaja.

Diagrammil märkisime, kuidas asetsevad malendid.

- Malendite nimed: — kuningas, — lipp, — vanker, torn, — odamees, — ratsamees, — ettur.

Ülesande nr. 4 lahendus.

Musta käik oleks Le7—e6. Valge vanker e2 ei saa lippu ära lüüa, sest ta on ise seotud.

Ülesande lahendasid õieti: N. Tsvetkov ja J. Troitski. Diagrammil on juhtunud eksitav trükiviga, mis põhjustas ka paljudelt lahendajailt ebaõigeid lahendusi. Peab olema musta oda a4 asemel valge oda. Palutakse alati kontrollida, kas kontrollseis ja diagrammil asuv seis ühtuvad!

"MUPUVÕTTEID"

Ristsõnad

Põikread: 1) Eksport-ettevõtte Tallinnas, kes hoolitseb lihavõttemunade eest. 2) Näidend. 3) Nais-üliõpilaste org. Tartus. 4) Suguharuvalitseja Peruus. 5) Kuulus eesti rahvamuistendite koguaja. 6) ".... ei anna uuta kuube." 7) Sirge kui... 8) F. Tuglase novellikogu. 9) Naiste riietuse. 10) On abiks laevade sadamasse sõitmisel ja lahkumisel. 11) Skandinaavia riigi pealinn. 12) Maiasmokkade igatsetud toit. 13) Heliplaate valmistav firma välismaal. 14) Kristuse kodumaa. 15) Materia. 16) Algaine väikseim, jagamatu osake. 17) Kallisvara. 18) Langeb raiumisel ja hõõveldamisel. 19) ".... olla on kevadet rinna sees kanda!" 20) „Vambola“ autor. 21) Eesti naaberriik. 22) Vedelikke imev seadeldis. 23) Suurlaht, näitus. 24) Ohtlik relv sõjas. 25) Luua osa. 26) Kindlustusselts Tallinnas. 27) Kuulus Jaapani minister. 28) Sademete liik. 29) Rudolf — moonutatult. 30) Suur rahvajuht piiblliloost. 66) Sidesõna.

Püstread: 1) Kuulus leidur. 16) Elektrivoolu tugevuse ühik. 31) Naise nimi. 32) Talvel kasutatav sõiduk. 33) Eesti muinasusundi taevaisa. 34) C. R. Jakobseni asutatud ajaleht. 35) Aedvili. 36) Vana mees. 37) Mehe nimi. 38) Heliteos — võõrapäraselt. 39) Seletamatu nähe. 40) On igal majal. 41) Härra — inglise keeles — lüh. 23) Suurimaid filmiühinguid välismaal — lüh. 42) Kõrsvili. 43) „Saar“ kõrves. 44) Tarvilik uisutajale. 45) Peenike varras. 46) Kohvik Tallinnas. 47) Lill. 48) Isiklik. 49) Vankri osa. 28) Noot. 50) Vastand mõistele „surmi“. 51) Ilmakaar. 21) Lilledle hoideanum. 52) Kuulus filosoof. 53) Eitus.

54) Otsiv hüüd. 55) Annab soojust. 56) Terava kasuka loomake. 57) Norra kuulus teadlane ja maadeuurija. 58) Tants. 59) Luuletaja Hiire eesnimi. 60) Hariduse tempel. 61) Eesti muinasusundi taevaisa. 62) Fr. R. Kreutzvaldi varju- ja tõlkenimi. 63) ".... kaob kiirelt..." 64) Sarnane isik. 65) Tuntud orkestrijuht.

Lahendia saata toimetusele 12. aprilliks. Auhinnaks kaks ilusat raamatut.

Eelmise numbri teste

lahendas edukalt palju „Meie Nooruse“ sõpru. Järgmiste testitajate saavutusi, kuna neis esines vähe eksimusi, tuleb pida heaks: I. Valts, R. Vatsel, K. Sulakato, R. Piirsalu, R. Lööke, E. Vider, V. Kannike, J. Viru, K. Pääsukene, A. Pääsukene, N. Tsvetkov, V. Ummik, A. Heinmaa, M. Tigane, H. Kingre, A. Heinlo, D. Ling, R. Saarmann, H. Välik, E. Käsperi, H. Eermaa, S. Haugas, H. Ederma, J. Laul, V. Trepp, A. Hellat, L. Kadak, H. Kivimäe, E. Öunapuu, H. Kukk, E. Innos, V. Kolbak, E. Odar, E. Konts, M. Karu, E. Käsper, H. Pommer, H. Paara.

Nende lahenduste saatjate, kelle nimesid me siin ei maini, teadmised kõnesolevais testiküsimisus ei küüni rahuldava tasemeni.

Rohkeim võidupunkte saanute vahel korraldatud loosimisel sai E. Odar (Püssi) M. Sillaotsa noorsooraamatu „Matkamehed“, R. Vatsel (Nõmme) nahast taskuploki ja M. Tigane (Tartu) nahast fotoalbumi.

Eesti Noorte Punase Risti ajakiri „Meie Noorus“ ilmub 10 numbrit aastas, iga kuu üks number, välja arvatud kaks suvekuud.

„Meie Noorus“ kaasandena ilmub tarviduse järgi „Noortejuhtide Teataja“, mille tellimishind on 50 senti aastas.

„Meie Noorus“ maksab tellides aastas 2 krooni, poolaastas 1 kr. Üksiknumber 25 senti. Tellimisi võtab vastu peale talituse iga postiasutus.

Mittetarvitatavaid käsikirju toimetuse ei säilita. Need tagastatakse autorile ainult vajaliku arvu postmarkide lisandamisega.

Toimetuse ja talituse aadress: „Meie Noorus“, Niguliste 12, Tallinn. Tel. 432-73. Posti jooksev arve nr. 088.

Väljaandja: Eesti Punane Rist.

Vastutav toimetaja: Paul Rummo.

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1939

Ilmus 24. märtsil 1939. a.

Veel saab tellida

ajakirja „Teatrit“

1. jaanuarist 1939. a.

Mis on „Teater?“

„Eesti teatrikuultuuri peenimaid taotlusi ja tunge käsitleb nüüd iseseisvalt ilmuv ja väga palju loetud ajakiri „Teater“, mida toimetatakse hoolsa ülevaatlikkusega, kultuurse kainusega ja haruldase sisuintensiteediga. Eesti teatrielu võib olla uhke sellele ajakirjale, sest ühelgi naabreist-väikerahvastest ei ole sellele väärilist üritust vastu seada.“ (Eesti kultuursaavutusi iseseisvuse aastail — „Postimees“ 1938. a.)

„Teater“ algab kuendat aastakäiku.

„Teater“ hoiab Teid kursis teatrieluga kodu- ja välismaal.

„Teater“ on näitlejate ja publiku ühine häälekandja linnas ja maal.

1939. a. „Teater“ ilmub iga kuu vähimasti 52-leheküljelisena, kunstipäraste kaaneilustustega ja siseillustratsioonidega eriti valitud paberil. Oleme laiendanud oma kaastöölise võrku välismaal. Kodumaalt kirjutavad „Teatritele“ kirjanduse- ja teatrielu parimad asjatundjad. Avaldame artikleid teatri ja kirjanduse alal, arvustusi, analüüse, teatmeid algajaile teatrikunstiharrastajaile, ülevaateid, vesteid ja vahelugemisi. Meie ajakirja „loetut-nähtutkuuldut“ on huvitavaimalt korraldatud varia-osa eesti ajakirjanduses. 1939. a. saavad tellijad jälle ühe huvitava erinumbri.

„Teatri“ tellijaks saab hakata ühe krooniga.

Aastakäik ühes koju kättesaatmisega maksab Kr. 3.—, välismaale Kr. 4.—.

Soovi korral võidakse tellida järeelmaksuga, tasudes tellimise andmisel Kr. 1.— ja makstes hiljemalt 1. aprilliks 1939. a. Kr. 2.—.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused (arve nr. 434) ja teatribürood.

Tellimisraha võib tasuda talituses, Tallinn, Vabadusväljak 7—3 (EKA majas) iga päev kella 9—3, saata kirjas postmarkides või maksa posti jooksvale arvele nr. 434.

„Teater“ on ajakiri kõikidele kirjanduse- ja kultuurihuvilistele lugejatele.

„TEATRI“ TOIMETUS JA TALITUS:

Tallinn, Vabadusväljak 7—3 („EKA“ majas). Telefon 479-40.

Üksiknumber 25 senti.

„Meie Nooruse“ 1938. a. numbreis ilmunud Paul Rummo jutustus „Linnuse saladus“ on ilmunud ka näidendina. Pildil stseen näidendi teisest vaatusest Eesti Draamateatri lavastuses

Meie noorusele

häid pühi!

„Meie Noorus“